

T.C.
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı
Sosyal Bilgiler Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı

SOSYAL BİLGİLER DERSİ YERYÜZÜNDE YAŞAM ÜNİTESİ
İKLİM VE İNSAN İLİŞKİSİ KONULARININ MATERYAL
DESTEKLİ ÖĞRETİMİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN
ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARILARINA ETKİSİ

Kadir ÇELİK
Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Yıldırım ATAYETER

Burdur, 2018

T.C.
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı
Sosyal Bilgiler Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı

SOSYAL BİLGİLER DERSİ YERYÜZÜNDE YAŞAM ÜNİTESİ
İKLİM VE İNSAN İLİŞKİSİ KONULARININ MATERYAL
DESTEKLİ ÖĞRETİMİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN
ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARILARINA ETKİSİ

Kadir ÇELİK
Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Yıldırım ATAYETER

Burdur, 2018

**MAKÜ EĞİTİM BİLİMLERİ
ENSTİTÜSÜ**

YÜKSEK LİSANS JÜRİ ONAY FORMU

M.A.K.Ü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 21/06/2018 tarih ve 241/2 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından 29/06/2018 tarihinde tez savunma sınavı yapılan Kadir ÇELİK'in Sosyal Bilgiler Dersi Yeryüzünde Yaşam Ünitesi İklim Ve İnsan İlişkisi Konularının Öğrenme Yaşantılarında Materyal Destekli Öğretiminin Bazı Değişkenler Açısından Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi konulu tez çalışması Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ

ÜYE : Prof. Dr. Yıldırım ATAYETER
(Tez Danışmanı)

ÜYE : Doç. Dr. Harun Şahin

ÜYE : Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Sait KORMAZ

ONAY

M.A.K.Ü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun ...../...../..... tarih ve ...../..... sayılı kararı.

İMZA/MÜHÜR

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezimin sadece Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin ..... yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

KADİR ÇELİK

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim boyunca kıymetli görüş ve önerileriyle bana yol gösteren, tez konusunda ve tez yazım sürecinde çok büyük katkıları olan çok değerli danışman hocam sayın Prof. Dr. Yıldırım ATAYETER' e teşekkür ederim.

Tez yazım sürecinde istatistik konusunda yardımlarını esirgemeyen saygıdeğer hocalarım Doç. Dr. Fikret KORUR ve Doç. Dr. Harun ŞAHİN' e teşekkür ederim.

Başarı testi oluşturma aşamasında bana yardımcı olan Şehit Akif Altay Ortaokulu hocalarına ve öğrencilerine teşekkür ederim.

Araştırmamın uygulama aşamasında bana yardımcı olan Burdur ili Hüsnü Bayer Ortaokulu Sosyal bilgiler öğretmeni Mehmet ACAR ve 6. Sınıf öğrencilerine teşekkür ederim.

Tez yazım sürecinde önerileri ile bana yardımcı olan Öğr. Gör. Uğur TOZKOPARAN, Mustafa ARSLAN ve Yusuf Ziya AKTAŞ' a teşekkür ederim.

Tüm eğitim hayatım boyunca destekleriyle her zaman yanımda olan kıymetli aileme teşekkür ederim.

Kadir ÇELİK

Burdur-Mayıs-2018

**Sosyal Bilgiler Dersi Yeryüzünde Yaşam Ünitesi İklim ve İnsan İlişkisi
Konularının Materyal Destekli Öğretiminin Bazı Değişkenler Açısından
Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi**

(Yüksek Lisans Tezi)

Kadir ÇELİK

ÖZ

Bu çalışma Sosyal Bilgiler dersi yeryüzünde yaşam ünitesi iklim ve insan ilişkisi konularının öğrenme yaşantılarında materyal destekli öğretiminin bazı değişkenler açısından öğrencilerin akademik başarılarına etkisini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiş bir çalışmadır. Araştırma, 2017-2018 eğitim-öğretim güz yarıyılında Burdur merkez ilçesine ait bir ortaokulda bulunan iki farklı şubede 6. sınıf öğrencileri üzerinde uygulanmış, sonuç, öneriler başlıkları ile tamamlanmış, alanda yeni bulgular ortaya koyan bir çalışmadır.

Araştırmada, ön-test-son-test kontrol gruplu yarı deneysel model kullanılmıştır. Çalışmada bir sınıf deney bir sınıf kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Kontrol grubundaki öğrencilere “Yeryüzünde Yaşam” ünitesi iklim ve insan ilişkisi konularının düz anlatım ve soru cevap yöntem ve tekniği kullanılarak uygulama yapılmıştır. Deney grubundaki öğrencilere ise gösteri(demonstrasyon), eğitsel oyun ve istasyon yöntem ve teknikleri kullanılarak uygulama yapılmıştır. Her iki sınıf için toplamda uygulamaya 4 ders saati zaman ayrılmıştır. Araştırmada deney ve kontrol grubundaki uygulamalar bizzat araştırmacı tarafından yapılmıştır.

Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen 20 maddeden oluşan başarı testi kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 22. 0 programından yararlanılarak analiz edilmiştir. Araştırmada sonuçların anlamlılık düzeyi 0,05 olarak kabul edilmiş ve aritmetik ortalama, standart sapma, bağımlı t testi, bağımsız t testi, yüzde frekans ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) istatistik teknikleri kullanılarak analizler yapılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre Sosyal Bilgiler dersi Yeryüzünde Yaşam ünitesi iklim ve insan ilişkisi konularının öğrenme yaşantılarında materyal destekli öğretiminin öğrencilerin akademik başarılarını anlamlı bir şekilde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Cinsiyet, anne baba eğitim durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği ve grupların son test puanlarına bakıldığında ise deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Sosyal Bilgiler Eğitimi, İklim ve İnsan, Akademik Başarı Testi.

Sayfa Adedi: 98

Danışman: Prof. Dr. Yıldırım ATAYETER

**The effects of teaching life on Earth Unit Climate and Human Relationship
Issues with in Terms of Some Variables Material Assisted Instruction on the
Academic Achievement Social Studies Course**

(Master Thesis)

Kadir ÇELİK

ABSTRACT

This subject is carried out with the purpose to research the effects of material supported teaching of the subject social studies, life on earth unit, and the relation between climate and human beings topics on students' academic success in their learning experience from the perspective of some variables. The research that has been conducted on the 6th grade students in two different classes in a secondary school located in the centre county of Burdur in the 2017-2018 education semester of fall, which has been completed with the titles; conclusion, suggestions is a study that delivers new findings in this area.

In this research, pre-test post-test control grouped quasi-experimental design was used and one class was determined as an experimental group while the other one was determined as a control group. Life on earth unit, the relation between climate and human beings topics was performed to the students in control group by direct instruction technique and question-and-answer teaching method. It was performed to the students in experimental group by show (demonstration), educational game and station methods and techniques. In total, 4 periods of time was spared for application for both classes. In the research, applications on experimental and control groups were performed personally by the researcher.

A 20 articulated achievement test that was developed by the researcher was used as a data collection tool. Obtained data was analysed by taking advantage of SPSS 22.0 programme. In this research, significance level of the results was accepted 0, 05 and analysed by arithmetic mean, standard deviation, paired student t-test, unpaired t-test, percentage frequency and one way analysis of variance (ANOVA) statistics techniques.

According to the results, it was reached to fruition that life on earth unit, the relation between climate and human beings subjects significantly affect students' academic success on their learning experience with material supported education. It was deduced that it doesn't make a difference significantly according to gender, parents' education status and on the other hand it makes a significant difference on behalf of the experimental group if the groups' recent test scores are considered.

Key Words: Social Studies Education, Climate and Human Beings, Academic Achievement

Test.Page Number: 98

Supervisor: Prof. Dr. Yıldırım ATAYETER

İÇİNDEKİLER

BİLDİRİM	I
TEŞEKKÜR.....	II
ÖZ	III
ABSTRACT.....	IV
İÇİNDEKİLER	V
TABLolar DİZİNİ	VIII
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	X
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	XI
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Problem Cümlesi	3
1.2.1 Araştırmanın Alt Problemleri	3
1.3. Araştırmanın Amacı	4
1.4. Araştırmanın Önemi	4
1.5. Sınırlılıklar	5
1.6. Varsayımlar	6
1.7. Tanımlar	6
BÖLÜM II.....	7
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	7
2.1. Kuramsal Çerçeve	7
2.1.1 Eğitim, Öğretim, Öğrenme.....	7
2.1.2. Sosyal Bilgiler Nedir?	8

2.1.3. Sosyal Bilgilerin Önemi.....	9
2.1.4. Sosyal Bilgiler Öğretiminin Vizyonu ve Genel Amaçları	10
2.1.5. Sosyal Bilgiler Programında Coğrafyanın Yeri	11
2.1.6. Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan İklim Konuları.....	12
2.1.7. Ortaokul 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabında İklim ve İnsan İlişkisi..	14
2.1.8. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılan Başlıca Yöntem ve Teknikler....	20
2.1.8.1. Düz anlatım (Geleneksel öğretim) yöntemi.	20
2.1.8.2. Soru – cevap yöntemi.....	22
2.1.8.3. Tartışma yöntemi.	22
2.1.8.4. Örnek olay yöntemi.....	23
2.1.8.5. Gezi gözlem yöntemi.	23
2.1.8.6. Gösteri(Demonstrasyon) yöntemi.	24
2.1.8.7. İşbirlikli öğrenme yöntemi.....	24
2.1.8.8. Beyin fırtınası tekniği.....	25
2.1.8.9. İstasyon tekniği.	25
2.1.8.10. Eğitsel oyunlar tekniği.	26
2.2. İlgili Araştırmalar.....	26
2.2.1. Konu ile ilgili yurt içinde yapılan araştırmalar.	26
2.2.2. Konu ile ilgili yurt dışında yapılan araştırmalar.	30
BÖLÜM III	31
YÖNTEM.....	31
3.1. Araştırmanın Modeli	31
3.2. Çalışma Grubu	31
3.3. Veri Toplama Araçları	32
3.4. Verilerin Analizi.....	35

BÖLÜM IV	37
BULGULAR VE YORUMLAR.....	37
4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar	37
4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar.....	38
4.3. Üçüncü Alt Probleme ilişkin Bulgular ve Yorumlar.....	39
4.4. Dördüncü Alt Probleme ilişkin Bulgular ve Yorumlar	40
4.5. Beşinci Alt Probleme ilişkin Bulgular ve Yorumlar	41
4.6. Altıncı Alt Probleme ilişkin Bulgular ve Yorumlar.....	42
4.7. Yedinci Alt Probleme ilişkin Bulgular ve Yorumlar	44
BÖLÜM V	60
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	60
5.1. Sonuç ve Tartışma.....	60
5.2. Öneriler	66
KAYNAKÇA.....	68
EKLER.....	78
EK- 1. Araştırma İzin Belgeleri	80
Ek- 2. İstasyon Tekniği Öğrenci Çalışma Materyalleri	84
EK- 3 Sosyal Bilgiler Başarı Testi.....	88
EK- 4. Deney Grubu Uygulama Görüntüleri	90
EK- 5. Kontrol Grubu Uygulama Görüntüleri	97

TABLOLAR DİZİNİ

<u>Tablolar</u>	<u>Sayfa</u>
Tablo 1	Deney Deseni..... 32
Tablo 2	Deney Uygulamaları Boyunca İşlenen Konuların Ders Sürelerinin Dağılımı..... 34
Tablo 3	Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerine Ait Başarı Ölçümlerine Göre Hesaplanan Minimum ve Maximum Değerler, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçlarının Dağılımı..... 37
Tablo 4	Materyal Destekli Öğretimin (gösteri, eğitsel oyun, istasyon) Uygulandığı Deney Grubu İle Geleneksel Öğretimin (düz anlatım, soru-cevap) Uygulandığı Kontrol Gruplarına Ait Ön Test Puanlarına İlişkin Veriler..... 39
Tablo 5	Materyal Destekli Öğretimin (gösteri, eğitsel oyun, istasyon) Uygulandığı Deney Grubu İle Geleneksel Öğretimin (düz anlatım, soru-cevap) Uygulandığı Kontrol Gruplarına Ait Son Test Puanlarına İlişkin Veriler..... 40
Tablo 6	Kontrol Grubu Ön test-Son test Akademik Başarı Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t Testi Sonuçları..... 41
Tablo 7	Deney Grubu Ön test-Son test Akademik Başarı Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t Testi Sonuçları..... 42
Tablo 8	Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön test-Son test Başarı Puanlarının Cinsiyete Göre t Testi Sonuçları..... 43
Tablo 9	Deney Grubunun Anne Eğitim Durumlarına Göre Ön Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları..... 45
Tablo 10	Anne Eğitim Durumlarına Göre Deney Grubunun Ön Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları..... 45
Tablo 11	Deney Grubunun Anne Eğitim Durumlarına Göre Son Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları..... 46

Tablo 12	Anne Eğitim Durumlarına Göre Deney Grubunun Son Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları.....	47
Tablo 13	Deney Grubu Öğrencilerinin Baba Eğitim Durumlarına Göre Ön Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları.....	48
Tablo 14	Baba Eğitim Durumlarına Göre Deney Grubunun Ön Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları.....	49
Tablo 15	Deney Grubunun Baba Eğitim Durumlarına Göre Son Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları.....	50
Tablo 16	Baba Eğitim Durumlarına Göre Deney Grubunun Son Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları.....	50
Tablo 17	Kontrol Grubu Öğrencilerinin Anne Eğitim Durumlarına Göre Ön Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları.....	52
Tablo 18	Anne Eğitim Durumlarına Göre Kontrol Grubunun Ön Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları.....	53
Tablo 19	Kontrol Grubunun Anne Eğitim Durumlarına Göre Son Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları.....	54
Tablo 20	Anne Eğitim Durumlarına Göre Kontrol Grubunun Son Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları.....	54
Tablo 21	Kontrol Grubunun Baba Eğitim Durumlarına Göre Ön Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları.....	56
Tablo 22	Baba Eğitim Durumlarına Göre Kontrol Grubunun Ön Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları.....	57
Tablo 23	Kontrol Grubunun Baba Eğitim Durumlarına Göre Son Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları.....	58
Tablo 24	Baba Eğitim Durumlarına Göre Kontrol Grubunun Son Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları.....	58

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Sosyal Bilgilerin Kapsamı	9
Şekil 2. Ortaokul 6. Sınıf Ders Kitabı Kapak Sayfası.....	14
Şekil 3. Ortaokul 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı 2.ünite Giriş Sayfası	15
Şekil 4. Ortaokul 6. sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı Sayfa 37.....	16
Şekil 5 Ortaokul 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı Sayfa 38	17
Şekil 6. Ortaokul 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı Sayfa 39	18
Şekil 7. Ortaokul 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı Sayfa 40	19
Şekil 8. Deney Grubu Öğrencilerinin Anne Eğitim Durumu Dağılımı	44
Şekil 9. Deney Grubu Öğrencilerinin Baba Eğitim Durumu Dağılımı	48
Şekil 10. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Anne Eğitim Durumu Dağılımı	51
Şekil 11. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Baba Eğitim Durumu Dağılımı	55

SİMGELER VE KISALTMALAR

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

%: Yüzdellik Değeri

SS: Standart Sapma

N: Örneklem Sayısı

$\bar{X}$: Aritmetik Ortalama

P: Anlamlılık Düzeyi

Z: Verinin standart sapmaya olan uzaklığı

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, problem cümlesi, alt problemleri, amacı, önemi, sayıltıları, sınırlılıkları ve tanımlarına yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Sosyal Bilgiler insanı, toplumu ve bunlarla ilişkisi bakımından çevreyi, kültürel miras ve onun sürüp giden özelliklerinin etkisini konu alanı olarak incelemektedir (Sağlamer, 1984, akt. Kabapınar, 2009). Bilgi ve teknoloji çağının yaşandığı günümüzde hayatımızın bütün alanına bilgi ve teknoloji girmiştir. Bu nedenle çocuklarımız ve yetişkinler bilgi ve teknoloji çağının gerektirdiği bu kolaylıklardan faydalanmaktadır. Artık eğitim kurumlarımızda teknoloji ile birlikte bireyler hem toplumun bir parçası hem de etkin vatandaşlar olarak yetiştirilmektedir (Akgün, Yılmaz ve Seferoğlu, 2011).

Sosyal Bilgiler toplumun her alanında farklı önemlere sahiptir. İlköğretim çağındaki öğrencilere okutulmaya başlanan Sosyal Bilgiler dersi, bireyin topluma uyum sağlaması ve iyi bir vatandaş olabilmesi için toplumsal kişilik kazanmasında önemli bir yere sahiptir. Ayrıca Sosyal Bilgiler dersi çocukların toplumsal meseleler hakkında bilgi sahibi olmaları ve ülkenin bir vatandaşı olarak sorumluluklarını bilinçli yönde öğrenmelerinde, insan ilişkilerini anlamalarında ve milli hassasiyetleri kavramalarında en önemli ve gerekli derslerden biridir (Dönmez ve Yazıcı, 2015).

Sosyal Bilgiler, insanoğlu var olduğu andan itibaren vardır. Çünkü insanoğlunun varlığı ve hayatını sürdürebilmesi için doğal bir ortam kadar sosyal bir ortama da ihtiyaç vardır. İnsanlar yaşadığı çevrede, yeme ve içmenin yanı sıra kendini savunma, iletişim kurma, çeşitli duygular edinme ve bu duyguları ifade edebilme gibi becerileri kazanırlar. Tüm bu faaliyetleri insanın tek başına, hiç kimseye ihtiyaç duymadan yapabilmesi mümkün değildir. Durum bu boyuttayken toplumsal bilimlerin dolayısıyla Sosyal Bilgilerin, bir ders olarak yapılandırılmamış olsa bile insanoğlu kadar eski olduğu söylenebilir (Dönmez ve Yazıcı, 2015).

İnsanoğlunun yaratılışıyla başlayan merak güdüsü, her geçen gün aynı arzuyla devam etmektedir. Teknolojinin gelişmesi ve bilimsel bilgiye ulaşmanın kolaylaşması ile de bu merak daha da artmış ve öğrenme isteğine dönüşmüştür. İnsanlığın ilk evrelerinden bu yana merak konularından birini de yaşadığı çevre ve kısmen atmosfer olayları oluşturmuştur. Bu durum günümüzde de farklı değildir. İnsanların tümü günlük yaşamda üretken olabilmek için işiyle ilgili bilgi ve becerilerle birlikte çevresini, ülkesini ve dünyayı tanıma ihtiyacıdır (Kılıçoğlu, 2009).

Sosyal Bilgiler eğitimi 2005 yılında Davranışçı yaklaşımdan Yapılandırmacı yaklaşıma geçmiştir. Böylece öğrencilerin derslere aktif katılımı sağlanarak konuların verimli ve hızlı bir şekilde öğrenilmesi ve öğretilmesi amaçlanmıştır. İklim konuları coğrafyanın temelini oluşturmaktadır. İnsanlar üzerinde çok yönlü bir etkiye sahiptir. İklim insanların giyimini, yaşam tarzlarını, ekonomik faaliyetlerini, kültürünü, konut biçimlerini etkilemektedir. Bu yüzden iklim konularının öğretilmesi çok önemli görülmektedir. Öğretimin etkili bir şekilde sağlanabilmesi için birçok eğitim öğretim yöntem ve teknikleri kullanılmalıdır. Ancak bu sayede etkili bir eğitim gerçekleştirilebilmektedir. Geleneksel öğretim yöntem ve teknikleri ile gerçekleştirilen faaliyetler gerçek amacına ulaşmamaktadır. Bu yüzden öğrencilerin eğitim öğretim faaliyetleri sürecinde daha aktif katılımını sağlayan, öğrenme süreçlerini kolaylaştıran farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanılmalıdır.

İnsan hayatının pek çok noktasını ilgilendiren iklim konularının öğretimi ise, klasik yöntemlerden ziyade, farklı yöntem ve tekniklerin kullanılmasını gerekli kılmaktadır. Unutulmamalıdır ki öğretim sürecinde ne kadar fazla duyu organına hitap edilirse, kalıcılık oranları da o oranda artmaktadır. Yapılan araştırmalar da hatırlatma yüzdelerine bakıldığında; okunanların %10, duyulanların %20'si, görülenlerin %30'u, hem görüp hem duyulanların %50'si, görüp-işitip-söylenenlerin %80'i, görüp-işitip-dokunup söylenenlerin %90'ı hatırlanmaktadır. Öyleyse pek çok duyu organını harekete geçirecek şekilde yöntem veya teknikler kullanılarak iklim konuları daha anlaşılır hale getirilebilecek, hatırdan tutma ve hayata uygulama kolaylaşabilecektir (Ablak, 2010). Bu araştırma ile Sosyal Bilgiler 'Yeryüzünde Yaşam' ünitesi iklim ve insan ilişkisi konularının materyal destekli öğretiminin bazı değişkenler açısından öğrencilerin akademik başarılarına, cinsiyet, anne baba eğitim durumları değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar gösterip göstermediğinin belirtilip ortaya konulması amaçlanmıştır.

1.2. Problem Cümlesi

Sosyal Bilgiler dersi yeryüzünde yaşam ünitesi iklim ve insan ilişkisi konularının materyal destekli öğretimi öğrencilerin akademik başarısını etkilemekte midir ve bu etki, cinsiyet ve anne-baba eğitim durumlarına göre anlamlı bir fark göstermekte midir?

1.2.1 Araştırmanın alt problemleri. Bu çalışmada aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1. Materyal destekli öğretimin ¹(gösteri yöntemi, istasyon tekniği ve eğitsel oyun tekniği) uygulandığı deney gurubu ile geleneksel öğretim yönteminin ²(düz anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği) uygulandığı kontrol gurubu öğrencilerinin akademik başarıları üzerinde etkileri nelerdir?
2. Materyal destekli öğretimin uygulandığı deney gurubu ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol gurubu öğrencilerinin ön-test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Materyal destekli öğretimin uygulandığı deney gurubu ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol gurubu öğrencilerinin son-test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
4. Geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin ön-test ve son-test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
5. Materyal destekli öğretimin uygulandığı deney gurubu öğrencilerinin ön-test ve son-test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
6. Materyal destekli öğretimin uygulandığı deney gurubu ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol gurubu öğrencilerinin akademik başarılarına etkisinde, cinsiyet açısından anlamlı bir fark göstermekte midir?

¹Bu çalışmada Materyal destekli öğretim yöntemlerinden; gösteri yöntemi, istasyon tekniği ve eğitsel oyun tekniği kullanılmıştır.

² Bu çalışmada geleneksel öğretim yöntemlerinden düz anlatım yöntemi ve soru cevap tekniği kullanılmıştır.

7. Materyal destekli öğretimin uygulandığı deney gurubu ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol gurubu öğrencilerinin akademik başarılarına etkisinde, anne-babanın eğitim durumları açısından anlamlı bir fark göstermekte midir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma Sosyal Bilgiler dersi yeryüzünde yaşam ünitesi iklim ve insan ilişkisi konularının materyal destekli öğretiminin bazı değişkenler açısından öğrencilerin akademik başarılarına etkisini incelenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda araştırma kapsamında materyal destekli öğretimin öğrencilerin algılama düzeylerini artırmaları, öğretim sürecine daha aktif bir şekilde katılımını sağlaması ve öğrenilen bilgilerin daha kalıcı olması açısından geleneksel öğretim yöntemine göre daha etkili bir öğretim yöntemi olduğunun ortaya konulması amaçlanmıştır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Sosyal bilgiler dersi öğrencilerin yaşamış olduğu dünyayı anlaması için önemli bir yere sahiptir. Bu dersin öğrencilere verildiği dönem düşünüldüğünde sosyal bilgiler dersinin konusunu oluşturan kazanımların öğrencilerin tarihini, coğrafyasını bilerek geleceği hakkında herhangi bir fikir oluşturabilen ülkesine, milletine ve devletine bağlı bireyler olarak yetişmelerinde önemli bir yere sahiptir. Bu yüzden okullarda sosyal bilgiler dersinin etkili bir şekilde öğrenilmesi ve öğretilmesi amaçlanmaktadır.

Öğrenciler okullarda yalnızca çeşitli bilgi ve beceriler değil, aynı zamanda değerler, görüşler ve davranışlar öğrenirler ve bu öğrenilen değerler, görüşler ve davranışlar öğrencinin kişiliği üzerinde, bilgi ve becerilerden daha az etkili değildir. Birey yalnızca kendi çabasıyla öğrenir ve öğrenilen her şey öğrencinin kendi hareketi yoluyla kazandığı deneyimdir (Bursalıoğlu, 2008).

21. yüzyılın bilim ve teknoloji çağı olmasıyla birlikte eğitim ve öğretim faaliyetlerinin önemi de oldukça artmıştır. Bu nedenle birçok ülke daha iyi bir eğitim gerçekleştirmek için çalışmalar yapmışlardır. Tüm dünyada modern çağa uygun toplumlar, fikirlerini özgürce ifade edebilen, kendisinden geride ve ileride olan tüm gelişmeleri takip etmeye istekli bireyler yetiştirmektedir. Bu bağlamda eğitim kurumlarının, bir ders

aracılığıyla, her bireyin, toplumun diğer üyeleriyle uyum içinde yaşamasına, kendi yaşadığı toplumdan başlayarak dünyaya geniş bir çerçeveden bakarak farklı kültürleri tanımaya, eleştirel düşünmesine ve geçmiş ile gelecek arasında bağ kurmasına fırsat tanıyacak sistemler uygulaması beklenmektedir (Cırık, 2008).

Türkiye de eğitim öğretim faaliyetlerinin geliştirilmesi için birçok çalışmalar yapılmaktadır. Bu kapsamda Öğrencilerin eğitim faaliyetlerinde daha aktif katılarak öğrenme düzeylerinin artırılması amaçlanmış, bunun doğrultusunda da değişik öğretim yöntem ve teknikleri geliştirilerek eğitim öğretim faaliyetlerinde etkin bir şekilde kullanılmaya başlanılmıştır. Sosyal Bilgiler dersinde pasif ve dinleyici konumdaki öğrencilerin aktarılan bilgi yükü karşısında, öğrenme sorunu yaşadığı yadsınamaz bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğretmenlerin çoğu genellikle ders programlarında var olan konuların ancak düz anlatım yöntemi ve buna uygun tekniklerle süresi içinde yetiştirilebileceğine inanmaktadırlar (Barth ve Demirtaş, 1996).

Bu çalışma, Sosyal Bilgiler dersi ve diğer dersler açısından eğitim öğretim faaliyetlerinde materyal kullanılarak öğrencilerin eğitim ve öğretim faaliyetlerindeki etkinliğini artırması bakımından da oldukça önemlidir. Bu araştırma Sosyal Bilgiler dersi yeryüzünde yaşam ünitesi iklim ve insan ilişkisi konularının öğrenme yaşantılarında materyal destekli öğretiminin bazı değişkenler açısından akademik başarılarına etkisinin anne baba eğitim düzeyleri ve cinsiyet değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğinin ortaya konulmaya çalışıldığı araştırma olması açısından da önemlidir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma,

1. 2017-2018 eğitim-öğretim yılı ile sınırlıdır.
2. Araştırma, Burdur ili merkez ilçesinde yer alan bir ortaokul ile sınırlıdır
3. Araştırma veri toplama aracı olarak başarı testi ile sınırlıdır.
4. Araştırma Sosyal Bilgiler 6. sınıf ders kitabında yer alan Yeryüzünde Yaşam ünitesi iklim ve insan ilişkisi konuları ile sınırlıdır.

1.6. Varsayımlar

Bu araştırmada aşağıdaki varsayımlar göz önünde bulundurulmuştur:

1. Deney ve kontrol grupları heterojendir.
2. Deney ve kontrol grubunu oluşturan öğrencilerin akademik başarı testini içten bir şekilde yanıtladıkları varsayılmaktadır.
3. Deney ve kontrol guruplarındaki deneklerin öğrenmeye karşı ilgilerin eşit olduğu varsayılmaktadır.

1.7. Tanımlar

Sosyal Bilgiler: “Değişen ülke ve dünya koşullarında bilgiye dayalı karar alıp problem çözebilen etkin vatandaşlar yetiştirmek amacıyla sosyal ve beşerî bilimlerden aldığı bilgi ve yöntemleri kaynaştırarak kullanan bir öğretim programıdır” (Öztürk, 2009).

Materyal destekli öğretim: Öğrenme ve öğretim süreçlerinde öğrencilerin öğrenme düzeylerini artırmak için kullanılan tüm araç, gereç ve yöntemlerdir.

İklim: Oldukça geniş bir bölge içinde ve uzun yıllar boyunca değişmeyen ortalama hava koşullarına denilir.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Çerçeve

2.1.1. Eğitim, öğretim, öğrenme. Eğitim, insanın doğumuyla başlar ve ömür boyu sürmektedir. Eğitim, kişide öğrenme yaşantıları yoluyla istendik yönde davranış değişiklikleri oluşturma sürecidir. Kısaca bahsedecek olursak eğitim, bireyde istendik yönde davranış değiştirme süreci olarak tanımlanmaktadır (Demirel, 2010). Eğitim; bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1988). Eğitim, bireyin içinde yaşadığı toplumda davranış biçimleri edindiği süreçler toplamıdır (Varış, 1997).

Bireyin kişisel yeteneklerinin (zihinsel, sosyal ve beceriye dayalı) toplumun kültür ve değerlerine uygun olarak geliştirilmesi ve onların gelecekteki toplumsal ve mesleki rollere hazırlanması için oluşturulan bütün çabalara eğitim denir (Eskicumalı, 2002). Öğrenme, daha önce hiç yaşamadığımız bir şeyi yapabilmek ve onu tekrar yapabilecek kadar hatırlayabilmek ya da bireyin çevresiyle etkileşime girmesi sonucu davranışlarında meydana gelen kalıcı izli değişmedir. Davranıştaki kalıcı izli değişmeler bilişsel, psikomotor ve duyuşsal alanlarda olabilir. Öğrenmeyi etkileyen birçok etken vardır; birey öncelikle öğrenilecek bilgiye ihtiyaç duyması, güdülenmesi, öğrenilecek bilgi hakkındaki ön bilgi düzeyi, gelişim durumu, hazır bulunuşluk, kalıtım gibi etkenlerin etkisi altındadır (Özdemir ve Yalın, 1998). Öğretim, öğrenmeyi gerçekleştirmeye dönük çevresel koşulların plânlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi sürecidir (Aydın, 2006). Öğretim, amaçlanan hedeflere ulaşmak için gerçekleştirilen tüm süreçlere denir.

2.1.2. Sosyal bilgiler nedir? Sosyal Bilgiler antropoloji, arkeoloji, ekonomi, coğrafya, tarih, hukuk, felsefe, siyaset bilimleri, psikoloji, din, sosyoloji, sanat ve edebiyat gibi birçok alanı içinde barındıran bir çalışma alanıdır. Bir başka tanıma göre ise sosyal bilgiler; tarih, coğrafya ve vatandaşlık bilgisi konularının birlikte anlatıldığı ders olarak ifade edilmektedir (Turan ve Ulusoy, 2010). Ülkemizdeki sosyal bilgiler programına bakıldığında birkaç konu coğrafya, birkaç konu tarih, birkaç konu da vatandaşlık bilgisi içerdiği görüldüğünden böyle bir tanım ortaya çıkmaktadır. Sosyal bilgiler tanımı Erden'e göre şöyledir; "Sosyal Bilgiler; ilköğretim okullarında iyi ve sorumlu vatandaş yetiştirmek amacı ile sosyal bilimler disiplininin seçilmiş bilgilere dayalı olarak, öğrencilere toplumsal yaşamla ilgili temel, beceri, tutum ve değerlerin kazandırıldığı bir çalışma alanıdır (Turan ve Ulusoy, 2010). Sosyal bilgiler insanı ve yaşamı konu aldığından çok geniş alana sahip disiplinler arası ve çok disiplinli bir alandır (Doğanay, 2003).

Sosyal Bilgiler Programı, Barr, Barth ve Shermis'in (1977) ortaya koyduğu üç geleneği de önemsemektedir. Bunlar;

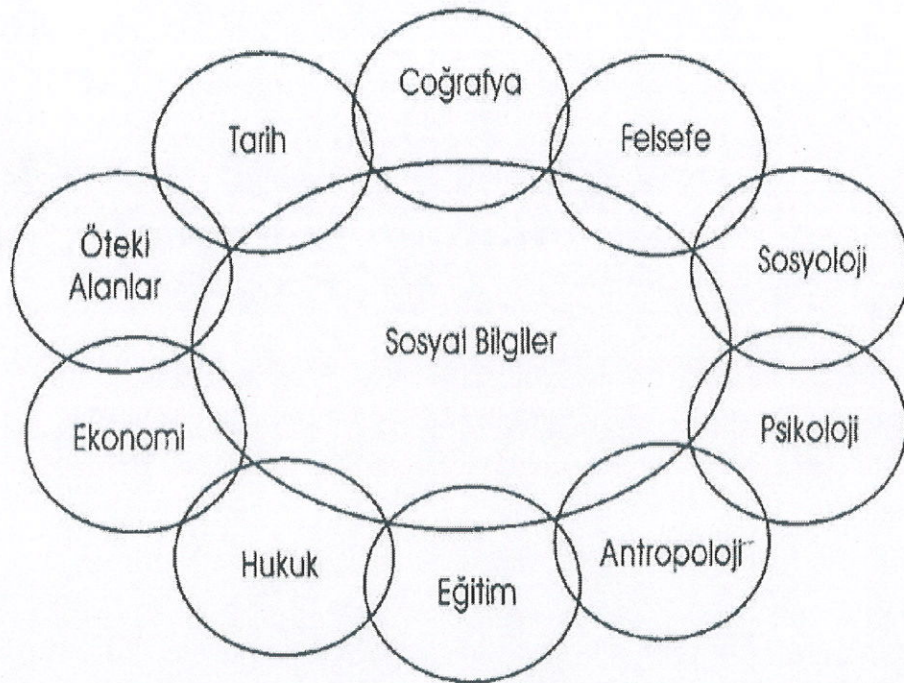
1. Vatandaşlık aktarımı olarak sosyal bilgiler,
2. Sosyal Bilimler olarak sosyal bilgiler,
3. Yansıtıcı düşünme olarak sosyal bilgilerdir.

Bu gelenekler esas alınarak ortaya konulan sosyal bilgiler dersinin genel amaçlarına birkaç örnek vermek gerekirse sosyal bilgiler dersinde öğrenciler;

Ailesine, milletine, vatanına, Atatürk inkılâp ve ilkelerine bağlı, çalışkan, araştırmacı, özverili, erdemli, girişimci, iyi insan, iyi vatandaş olarak yetişirler. Türk milletinin dünya tarihindeki önemini, milletler ailesi içindeki onurlu geçmişini ve yerini insanlığa yaptığı hizmetleri kavrayarak büyük bir milletin evlatları olduklarını anlar, milletin geleceğine olan güvenlerini artırır ve Türk milletinin ülküsünü gerçekleştirmek için her fedakârlığı göze alabilecek bir karakter kazanırlar. Türkiye Cumhuriyetinin insan haklarına dayanan milli, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olduğunu bilir; cumhuriyet rejiminin özelliklerini ve önemini kavrarlar. Yurdumuzun dünya üzerindeki yerinin önemini kavrar, ülkemizin kalkınmasında severek sorumluluk alma duygularını geliştirirler. İnsanların birbirleriyle ve coğrafi çevreleriyle karşılıklı etkilerini, insan topluluklarının yaşama şekillerini ve geçinme

yollarını inceler; yurdun ekonomik kalkınmasında bilgili ve etkili birer vatandaş olarak yetişirler (MEB, 2002).

2.1.3. Sosyal bilgilerin önemi. Sosyal bilgiler, vatandaşlık yeterlilikleri kazandırmak için sanat, edebiyat ve sosyal bilimlerin disiplinler arası bir yaklaşım ile birleştirilmesinden oluşan çalışma alanıdır. Okul programı içinde sosyal bilgiler; antropoloji, arkeoloji, ekonomi, coğrafya, tarih, hukuk, felsefe, siyaset bilimleri, psikoloji, din, sosyoloji ve sanat, edebiyat, matematik ve doğa bilimlerinden uygun ve ilgili içeriklerden alınan sistematik ve eş güdümlü bir çalışma alanı sağlar. Sosyal bilgilerin öncelikle amacı karşılıklı olarak birbirine bağımlı bir dünyada kültürel farklılıkları olan demokratik bir toplumun vatandaşları olarak kamu yararına bilgiye dayalı mantıklı karar verebilme yeteneği geliştirmek için genç insanlara yardımcı olmaktır (Turan ve Ulusoy, 2010).

Şekil 1. Sosyal Bilgilerin Kapsamı (Can, Yaşar ve Sözer, 1998).

Sosyal bilgiler dersi dünyada ilk kez ABD de okutulmaya başlamıştır. Sosyal bilgiler ile ilgili tüm gelişmeler Sosyal Bilimler Ulusal Konseyi tarafından yürütülmektedir.

Sosyal Bilimler Ulusal Konseyi ABD de sosyal bilgiler programlarının da hazırlayıcısı konumundadır. Bu özelliği ile bu kurulun sosyal bilgilerin yukarıda verilen tanımı önemli kabul edilmekte ve sosyal bilgiler ile ilgili çalışma yapanlar tarafından kullanılmaktadır (Turan ve Ulusoy, 2010). Sosyal bilgiler dersinin bir disiplin olarak ABD de ortaya çıkması ile beraber bu ders tüm dünyada yayılmaya başlamıştır. Özellikle ikinci dünya savaşından sonra birçok ülkede sosyal bilgiler dersleri okutulmaya başlanmıştır.

Sosyal bilgiler dersi Türkiye’de ise; 1968 yılından itibaren ilkokullarda, 1975 yılından itibaren de ortaokullarda okutulmaya başlanmıştır. Türkiye de Sosyal bilgiler dersi 1985 yılında 2.kademede milli tarih, milli coğrafya ve vatandaşlık bilgisi dersleri olarak verilmiştir. Bu ders 1997-1998 eğitim öğretim yılından itibaren tekrar sosyal bilgiler dersi olarak okutulmaya başlanmıştır (Safran, 2015). Sosyal bilgiler dersi genel olarak ilköğretim döneminde 1. 2. ve 3. sınıflarda hayat bilgisi dersi adı altında okutulmaktadır. Türkiye de 2012 yılına kadar ilköğretim 4.5.6.7.ve 8.sınıflarda okutulan sosyal bilgiler dersi 2012 yılında 4+4+4 sistemine geçilmesi ile birlikte ilkokulda 4.sınıflarda, ortaokulda ise 5. 6. 7. ve 8. sınıflarda okutulmaktadır.

2.1.4. Sosyal bilgiler öğretiminin vizyonu ve genel amaçları. 2005 tarihli MEB Sosyal bilgiler programının vizyonu; 21. Yüzyılın çağdaş, Atatürk ilkeleri ve inkılaplarını benimsemiş, Türk tarihini ve kültürünü kavramış, temel demokratik değerlerle donanmış ve insan haklarına saygılı, yaşadığı çevreye duyarlı, bilgiyi deneyimlerine göre yorumlayıp sosyal ve kültürel bağlam içinde oluşturan, kullanan ve düzenleyen, sosyal katılım becerileri gelişmiş, sosyal bilimcilerin bilgiyi üretirken kullandıkları yöntemleri kazanmış, sosyal yaşamda etkin, üretken, haklarını ve sorumluluklarını bilen, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını yetiştirmektir (MEB, 2005). Tarih boyunca Sosyal Bilimler öğretiminin genel amaçlarında içinde yaşadığı toplumun sosyal, kültürel, ekonomik ve teknolojik gelişmelerine paralel yönde bazı değişiklikler gözlenmiştir. Çünkü hayatın değişen ve gelişen şartları içerisinde insanın çevre ile olan ilişkilerinin de değişmesi doğaldır. Durum bu yöndeyken çağdaş sosyal bilimler programları güncel sorunlara göre biçimlendirilmekte, programın kapsamı ve yöntemi çevredeki değişmelere ve gelişmelere göre oluşturulup geliştirilmektedir. Ancak bütün bu değişimlerin ötesinde sosyal bilimler öğretimine genel olarak

baktığımızda; kişilik gelişimi, insan ilişkileri, ekonomik verimlilik, yurttaşlık sorumluluğu, değişme ve hayatla mücadele, dünyayı ve yurdu tanımak için bilgi birikiminden olabildiğince yararlanma vb. alanlarda kişinin yeterliliklerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bir başka ifade ile Milli Eğitimin amaçları çerçevesinde iyi insan, iyi vatandaş ve bilgili insan yetiştirmek sosyal bilimler çerçevesinde yer alan tarih, coğrafya ve vatandaşlık bilgisi derslerinin de ortak amacıdır. Bu derslerin amaçlarına baktığımızda hepsinde olan ortak yönlerden bir tanesi, değişen toplum ve gelişen şartlar içinde insanın gelişimini ve vatandaşlık eğitimi esas almalarıdır. İlköğretimde ise bu amaçlar; İlköğretim ikinci kademe öğrencisinin seviyesine göre, Sosyal Bilgiler dersi çerçevesinde kazandırılmaktadır (Köstüklü, 1998).

Sosyal Bilgiler dersinin amaçlarından bir tanesi de çocuğun toplumsallaşmasını sağlamaktır. Doğal olarak bu yaştaki çocuklar toplumsallaşırken farklı farklı sorunlarla karşılaşabilirler. Karşılaştıkları bu problemleri ayrı ayrı çözümlenmeleri mümkün değildir. Bu çağdaki sorunlar, bir bütün içerisinde ancak çözebilirler. Sosyal Bilgiler dersi de çocuğun karşılaşabileceği problemleri bir bütün içerisinde öğrettiği için bu dersin bir bütün içerisinde verilmesi gerekir (Taşlı, akt. Karaca, 2007).

2.1.5. Sosyal bilgiler programında coğrafyanın yeri. Eğitim kurumlarının ve de programlarının temel amaçlarından biri de şüphesiz öğrencilerin yakın çevrelerinden başlayarak, dünyayı tanımalarını sağlamak, ülkesinin yakın ve uzak komşularıyla olan ilişkilerini öğretmektir. Bu cümleden olmak üzere 2005 yılı sosyal bilgiler programında “Yaşadığı çevrenin ve dünyanın coğrafi özelliklerini tanıyarak, insanlar ile doğal çevre arasındaki etkileşimi açıklar.” denilmektedir (MEB, 2005). Öyle ise coğrafya ve coğrafya konuları bir anlamda sosyal bilgiler programıyla bütünleşiktir. Coğrafyanın tanımı da yukarıdaki bilgi ile örtüşmektedir. Zira coğrafya; coğrafi yeryüzündeki doğal, beşeri ve ekonomik olayları, insanla ilgi kurarak inceleyen bir bilimdir (Doğanay, 1999).

Ayrıca; coğrafya öğrencilere gerek yaşadıkları yerin gerekse uzak bölgelerin özellikleri hakkında bilgi verir (Öztürk, 2009). Sosyal Bilgiler Programında yer alan coğrafya konularının üstlendiği görevlerden biri de yurt sevgisine sahip bireyler yetiştirmektir. İlköğretimde coğrafya öğretiminin hedefi, çocuklara doğdukları, büyüdükleri memleketleri tanıtmak, onlara vatanlarını sevdirmektir (Oruç, Tokcan ve

Demirkaya, 2006). Coğrafya derslerinde coğrafya konuları ayrıntılı olarak anlatılmaktadır. Sosyal bilgiler derslerinde ise coğrafya konuları biraz daha yüzeysel olarak ele alınmaktadır. Sosyal bilgiler derslerinde işlenen coğrafya konuları öğrenciler için lise dönemlerinde yer alan coğrafya derslerine hazırlık aşaması olarak görülmektedir.

2.1.6. Sosyal bilgiler programında yer alan iklim konuları. Bu bağlamda 2005 Sosyal bilgiler programından bahsetmek gerekirse; 2005 Sosyal bilgiler eğitimi programında 9 öğrenme alanı belirlenmiştir.

Bu alanlar:

1. Birey ve Toplum
2. İnsanlar, Yerler ve Çevreler
3. Kültür ve Miras
4. Üretim, Dağıtım ve Tüketim
5. Küresel Bağlantılar
6. Güç, Yönetim ve Toplum
7. Bilim, Teknoloji ve Toplum
8. Zaman, Süreklilik ve Değişim
9. Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler

Yukarıdaki başlıklar incelendiğinde Sosyal bilgiler programında iklim konuları doğrudan “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanında olduğu görülmektedir. İnsanlar, Yerler ve Çevreler öğrenme alanı ile insanın çevresi ile etkileşiminin çeşitli boyutları ile fark edilmesi, çeşitli beceri ve değerleri kullanarak bu etkileşimin neden ve sonuçlarının ortaya konulması ve geleceğe yönelik bireysel ve toplumsal bir bakış açısı kazanılması amaçlanmaktadır (MEB, 2005). Bu öğrenme alanında önce genel olarak dünya, daha sonra ülkemiz, insan, yer ve çevre etkileşimi konum, iklim, yerleşme, nüfus ve göç kavramları çerçevesinde verilecektir. Bu süreç değişim ve sürekliliği vurgulamak amacıyla tarihsel süreçle de ilişkilendirilerek zenginleştirilecektir (MEB, 2005).

İklim insanın günlük yaşamında farkında ya da farkında olmadan başvurduğu kavramların başında gelir. İnsanların yeryüzündeki dağılışı doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak iklime ilişkilidir. Örneğin insanların pek bulunmadığı çöllerle, sürekli donmuş haldeki kutuplar iklimleri nedeniyle boş kalmışlardır (Koçman, 1993). İklim insanların yaşamları üzerinde çok yönlü etkiye sahiptir. İklim yalnız insanın yaşayışı değil, ekonomik faaliyetleri üzerinde de büyük bir etkiye sahiptir. Tarım ve endüstri alanlarının dağılışı, onlara bağlı olarak ticaret şekilleri iklimin kontrolü altındadır (Koçman, 1993).

Sosyal bilgiler programı doğrudan veya dolaylı iklim ve insan ilişkisine yer vermektedir. Bu bağlamda Türk milli eğitimi öğrencilerin, yaşadığı coğrafyanın iklimi hakkında bilgi sahibi olmasını istediği anlaşılmaktadır. Ayrıca yaşadığı çevrenin iklimini bilmekle kalmayıp bunun bireyle olan çok yönlü ilişkisini anlamasını ve öğrenmesini hedeflemektedir.

2.1.7. Ortaokul 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabında iklim ve insan ilişkisi.
Bu bölümde Erol Ünal Karabıyık tarafından kaleme alınan ve Evren yayıncılık tarafından basılan 6. Sınıf sosyal bilgiler ders kitabı ele alınarak inceleme yapılmıştır (Şekil 2).

İLKÖĞRETİM

SOSYAL BİLGİLER

6

DERS KİTABI

Erol Ünal KARABIYIK

Talim ve Terbiye Kurulunun 29.11.2013 tarih ve 175 sayılı kararıyla
2014 - 2015 öğretim yılından itibaren 5 (beş) yıl süreyle
ders kitabı olarak kabul edilmiştir.

Şekil 2. Ortaokul 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı Kapak Sayfası

Aşağıda yer alan görselde yeryüzünde yaşam ünitesi bulunmaktadır. Bu üniteye konuşan haritalar, doğayla baş başa, dört mevsim Türkiye, zamanda yolculuk, bu toprağın sesi konuları yer almaktadır (Şekil 3).

Şekil 3. Ortaokul 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı 2.Ünite Giriş Sayfası

Kazanımlar

1. Farklı ölçeklerde çizilmiş haritalar üzerinde konum ile ilgili kavramları kullanarak kıtaların, okyanusların ve ülkemizin coğrafi konumunu tanımlar.
2. Dünyanın farklı doğal ortamlarındaki insan yaşantılarından yola çıkarak, iklim özellikleri hakkında çıkarımlarda bulunur.
3. Haritalardan ve görsel materyallerden yararlanarak Türkiye’de görülen iklim türlerinin dağılışında, konumun ve yeryüzü şekillerinin rolünü açıklar.
4. Örnek incelemeler yoluyla tarih öncesindeki ilk yerleşmelerden günümüze, yerleşmeyi etkileyen faktörler hakkında çıkarımlarda bulunur.
5. Anadolu’da yaşamış ilk uygarlıkların yerleşme ve ekonomik faaliyetleri ile siyasal ve sosyal yapıları arasındaki etkileşimi fark eder

Sosyal Bilgiler 6. sınıf ders kitabınının 37. sayfasında Yeryüzünde yaşam ünitesinde ekvatorial ve çöl iklimi anlatılmıştır. Bu sayfada fabl türü kullanılarak iklimler konuşturulmuştur. Resimlere bolca yer verilmiştir. Böyle yapılarak ders kitabının dikkat çekici bir hal alması sağlanmıştır. Öğrencilerin eğlenerek öğrenmesi amaçlanmıştır (Şekil 4).

Her Yerde Orman

Yaşadığımız yerde yılın her mevsimi yağışlı ve sıcaktır. Bu nedenle hızlı gelişiriz. Burada yaşayan insanlar neredeyse gökyüzünü göremezler. "Balta girmemiş ormanlar" sözü bizim için söylenmiştir. Yaşamamıza elverişli olan iklim tipi; Amazon, Kongo havzaları, Malezya, Filipinler ve Papua Yeni Gine'de görülür. Bizim bulunduğumuz bölgede yaşayan insanlar güvenlik nedeniyle evlerini kazıklar üzerine yaparlar.

Fotoğrafi ve metni inceleyerek iklimin insan yaşamına etkisiyle ilgili çıkarımlarda bulununuz.

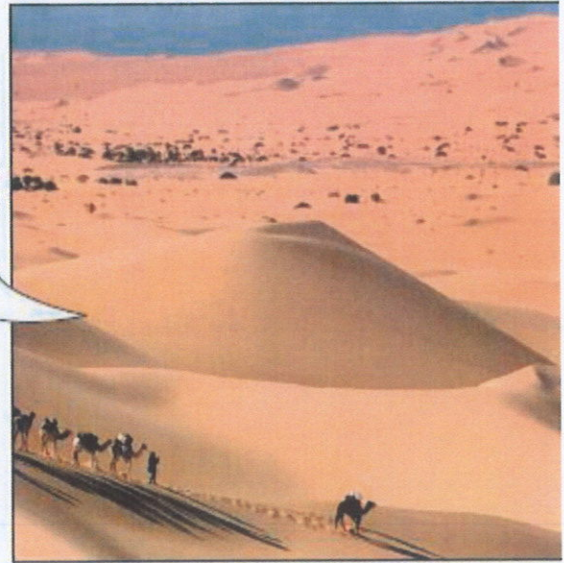
- Ekvatorial iklimin görüldüğü yerlerde yılın her mevsiminde havanın sıcak olmasının ve yıllık sıcaklık farklarının az olmasının nedeni nedir?

Kızgın Kumlar

İnsan faaliyetlerine çok uygun bir iklim değilim. Özellikle bir yerden bir yere gitmek isteyenler, büyük zorlukları göze almalıdırlar. Gündüzleri aşırı sıcaklarla bunalan insanlar, geceleri soğukla karşılaşınca şaşırırlar. Sizce gündüzümle gecem arasında sıcaklık farkının böyle çok olmasının sebebi nedir?

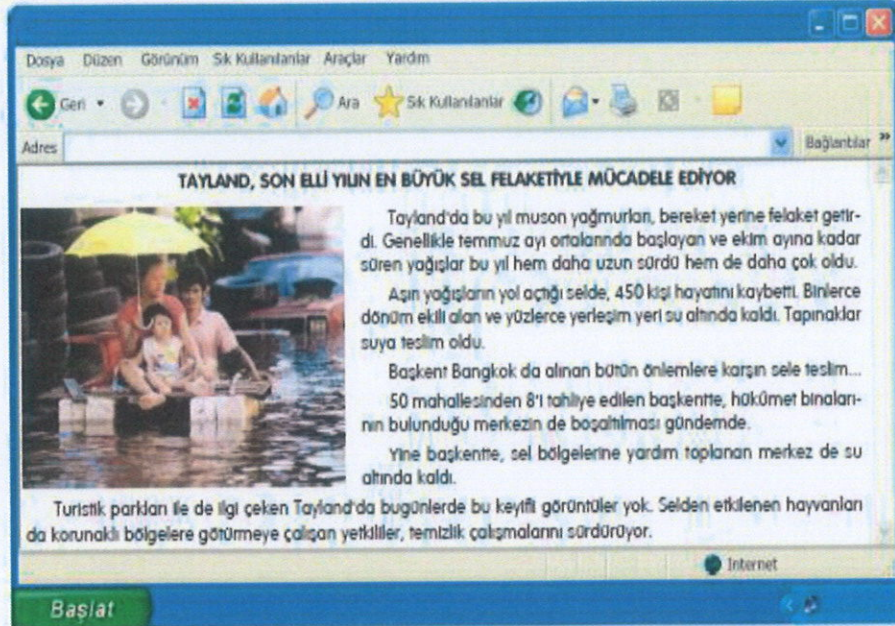
İnsanlar eskiden beri ulaşım için develeri kullanırlar. Zaman zaman karşılaştıkları kum fırtınaları onların yönlerini bulmalarını zorlaştırır.

- İnsanlar çöl ikliminin görüldüğü yerlerde yerleşmek için nereleri tercih ederler? Neler üretebilirler?

Şekil 4. Ortaokul 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı Sayfa 37

Sosyal Bilgiler 6. sınıf ders kitabının 38. sayfasında iklim konuları genişletilerek anlatılmıştır. Burada muson ikliminin özellikleri öğrencilere kavratılmaya çalışılmıştır. Bölümde gazete haberlerine, muson iklimine ait yağış grafiğine ve bir fotoğrafa yer verilmiştir (Şekil 5).

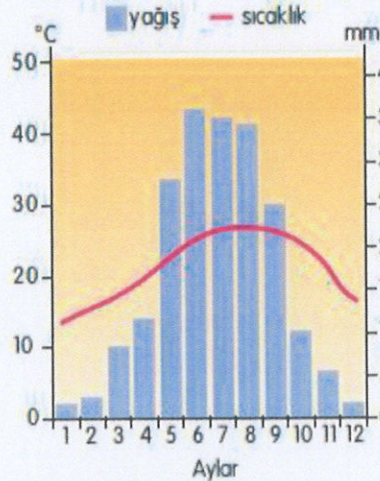

İnternet Haberİ, 4 Kasım 2011.

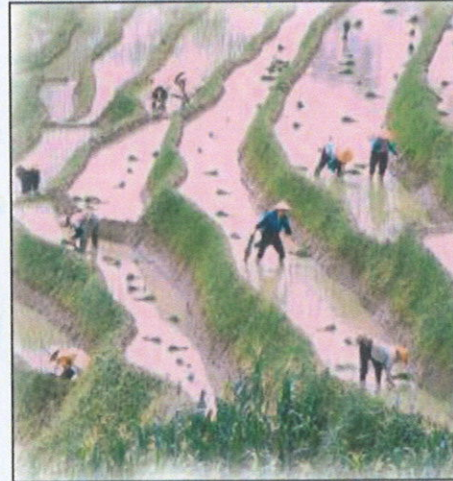
Yukarıdaki internet haberini okuyunuz. Soruları cevaplayınız.

- Bu yazıya yeni bir başlık belirleyiniz.
- Haberde geçen yer isimlerini haritada gösteriniz.
- Yazıya göre Tayland'da muson yağmurları hangi aylarda görülüyor?
- Muson yağmurları insanların yaşantılarını nasıl etkiliyor?
- Ülkemizde Temmuz ve Ekim ayları arasında benzer yağışlar görülüyor mu?

"İNTERNET-YORUM"
adlı etkinliği yapınız.

Muson iklimine ait yukarıdaki yağış ve sıcaklık grafiğini inceleyiniz. Yağışlar en fazla hangi aylarda görülmektedir?

Malezya'da pirinç tarlasında çalışan insanların görüyorsunuz. İnsanların yetiştirdiği ürünlerle iklim tipleri arasında nasıl bir ilişki olabilir?

Şekil 5. Ortaokul 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı Sayfa 38

Sosyal Bilgiler 6. sınıf ders kitabının 39. sayfasında kutup ikliminin özellikleri resimlerle anlatılmaya çalışılmıştır. Kutup ikliminin etkili olduğu bölgede yaşayan Eskimoların hayatlarından bahsedilmiştir. Eskimolardan bir kişi konuşturularak günlük yaşamları hakkında bilgiler verilmiştir (Şekil 6).

Eskimolar

Biz eskiden "iglo" adı verilen buzdan evler içinde yaşadık. Günümüzde ise bu evleri daha çok avlanırken kullanıyoruz.

23 Eylül ile 21 Mart arasında Güneş'in hiç doğmadığı kış kutup gecesi, yılın geri kalan bölümünde ise Güneş'in hiç batmadığı kutup gündüzü yaşanır.

Yaşadığımız bölgeye buzdolabı dendiğini hiç duydunuz mu? Burası gerçekten de çok soğuk ama biz buraya alışmışız.

Kızaklar bizim için vazgeçilmez ulaşım araçlarıdır. Kışın çok soğuk geçtiği dönemlerde her taraf buzlarla kaplandığından sadece köpeklerin çektiği kızaklarla yolculuk yaparız.

"Kayak" adı verilen küçük kayıklarla fok avlarız. Etini yiyecek, derisini ve kürkünü giysi, yağını ısı ve ışık kaynağı olarak kullanırız.

• Fotoğraflarda gördüğünüz yaşam biçimleriyle iklim arasında ilişki kurunuz.

E
"İKLİM VE YAŞAM" adlı etkinliği yapınız.

Gözden Geçirme

- Kendi yaşantınızdan yola çıkarak yaşadığınız yerin iklim özellikleriyle ilgili çıkarımlarda bulununuz.
- Bu konuda öğrendiğiniz yaşam şekilleri ile sizin yaşam şekliniz arasında ne gibi benzerlikler ve farklılıklar vardır? Bir dosya kâğıdına yazınız. Çalışmalarınızı ürün dosyanızda saklayınız.

Sosyal Bilgiler 6. sınıf ders kitabının 40. sayfasında dört mevsim Türkiye başlığı yer almaktadır. Orman, bozkır, maki bitki örtülerine ait görsellere yer verilerek sorular sorulmuştur. Türkiye haritasına yer verilmiştir. Üzerinde Türkiye de hâkim olan iklimler ve yerleri gösterilmiştir. Üç öğrenci konuşturulmuş, bu öğrenciler maki, bozkır, orman bitki örtülerinin özelliklerini anlatmışlardır, öğrenciler hangi iklim tipi olduğunu söylememişlerdir. Konuyu öğrenen öğrencilerin bilmeleri istenmiştir (Şekil 7).

DÖRT MEVSİM TÜRKİYE

GİRİŞ

- Yan taraftaki bitki çeşitleri, ülkemizin hangi bölgelerinde yoğun olarak görülür?
- Bitki örtülerinin farklı olmasında hangi faktörlerin etkili olduğunu düşünüyorsunuz?

Geniş yapraklı ormanlar   Bozkır   İğne yapraklı ve kısa boylu ağaçlar

Daha önceki konularda Türkiye'nin coğrafi konumu ile ilgili bilgi edinmiştiniz. Aşağıdaki haritayı da inceleyerek Türkiye'de görülen iklim türlerinin Türkiye'nin coğrafi konumu ile bir ilişkisi olup olmadığını düşününüz.

Ali	Ahmet	Ayşe
Yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlıdır. Kar yağışı ve don olayı çok az görülür. Bitki örtüsü makidir. Yani iğne yapraklı ve kısa boylu ağaçlardır.	Yazlar sıcak ve kurak, kışlar sert ve uzun geçer. En fazla yağış kış mevsiminde, en az yağış yaz mevsiminde görülür. Bitki örtüsü bozkırdır.	Her mevsim yağışlıdır. Deniz etkisine bağlı olarak yazlar ılık, kışlar az soğuk geçer. Doğal bitki örtüsü ormandır.

Ali, Ahmet ve Ayşe'nin hangi iklimi anlattığını yukarıdaki boşluklara yazınız. Bu konuda ayrıntılı bilgi için www.mgm.gov.tr adresinden yararlanabilirsiniz.

Şekil 7. Ortaokul 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı Sayfa 40

2.1.8. Sosyal bilgiler öğretiminde kullanılan başlıca yöntem ve teknikler. Yöntem bir problemi, bir deneyi sonuçlandırmak, bir konuyu öğrenmek ya da öğretmek gibi amaçlara ulaşmada bilinçli olarak seçilen ve takip edilen yoldur. Teknik ise; bir öğrenme yöntemini uygulamaya koyma biçimi, ya da sınıf içinde yapılan işlemler bütünüdür (Demirel, 2010).

Göncüoğlu (2010)' nun Paykoç (1991)' tan aktardığına göre başlıca öğretim yöntem ve teknikleri 4 grupta toplanmıştır:

- Öğretmen ağırlıklı yöntem ve teknikler: Düz anlatım, soru cevap tekniği, gösteri gibi öğretmen ağırlıklı olan ve genellikle tek yönlü iletişimin yaşandığı günümüzde sık kullanılan geleneksel yöntem ve tekniklerdir.
- Etkileşim ağırlıklı yöntem ve teknikler: Açık oturum, tartışma, grup çalışması, işbirlikli öğrenme vb. etkileşime önem veren yöntem ve teknikleri kapsar. Öğrenci katılımcıdır, çok kalabalık olmayan kümelerde istendik sonuçlar verir.
- Bireysel ağırlıklı yöntem ve teknikler: Bilgisayar destekli öğretim ve bireysel tasarımlar gibi öğrencilerin tek başına yaptıkları çalışmalarda kullanılan yöntem ve tekniklerdir.
- Yaşantılara dayalı yöntem ve teknikler: Deney, rol oynama, oyunlar bu gruba girer. Öğrencilerin öğrenme etkinliklerine katılarak öğrendiği, kalıcılığı yüksek yöntemlerdir.

2.1.8.1. Düz anlatım (Geleneksel öğretim) yöntemi. Öğretmen otoritesinin hâkim olduğu, öğretmenin anlatan, ödül veren ve ceza uygulayan, not veren, eleştiri yapan durumu ile aktif, öğrencinin durumu ile pasif olduğu bir yöntemdir (Bayraktar, 1998). Düz anlatım yöntemi, geçmiş yıllardan günümüze en sık başvurulan öğretim yöntemidir. Bu yöntem, daha çok derslere giriş, konuyu özetleme ya da bir konuya ilişkin açıklama yapmada öğretmenin, dinleyici durumundaki öğrencilere bilgi aktarması şeklinde gerçekleşmektedir (Demirel, 2008).

Düz anlatım yönteminin faydalarını şu şekilde sıralayabiliriz (Küçükahmet, 2001).

- Anlatım, öğrencilerin bilişsel düşünüş, ahlaki değerlere bakış, topluma uyum sağlama, kendine güven duygusunun kazandırılması bakımından büyük önem taşır.

- Özet bilgi sunulabilir.
- Dinleme ve not alma becerisi kazandırılabilir.
- Basılı metinler, örnek ve açıklamalarla güncellik ve canlılık kazanır.
- Öğrenci düzeyine göre düzenlenebilir ve öğrenme eksikliklerini gidermek için kullanılabilir.
- Soyut kavramların öğretilmesinde etkili bir yöntemdir.
- Beklenmedik bir durumla karşılaşma endişesi olmadığından öğretmene güven verir. Uygulanması kolay ve ekonomiktir.
- Bu yöntem, diğer bütün yöntemlerle birlikte rahatlıkla kullanılabilir.
- Aynı anda çok sayıda kişiye hitap edilebilmesi sebebiyle avantajlıdır.
- Eğitim vasıtasıyla kısa zamanda organize bilgi sunulmak isteniyorsa, kullanılacak en iyi metodudur.

Düz anlatım yönteminin eksik ve kusurlu yönlerini ise şu şekilde belirtebiliriz (Küçükahmet, 2001).

- Öğretmen merkezli olduğu ve öğrenciyi pasif kıldığı için yorgunluk ve isteksizliğe yol açabilir.
- Kişisel gereksinim ve ilgiler dikkate alınmaz. Ayrıntılar arasında temel bilgiler göz ardı edilebilir.
- Öğrencilerden dönüt alınamadığı için öğrencileri tanımak güçleşir.
- Öğrencileri ezberciliğe, kalıpcılığa ve hazıra alıştıırır.
- Bilgiler kalıcı değildir ve transfer (öğrenilenlerin başka yer ve zamanlarda da kullanımı) güçtür.
- Anlatma yönteminde öğrenciler daha çok işitme organını kullanırlar. Oysa eğitimde ne kadar çok duyu organı kullanılırsa öğrenme o kadar iyi olur.
- Öğretmen kullanacağı çeşitli tekniklerle dersi dinlenilebilir bir hale getirmese öğrenciler dersten sıkılır, dikkatleri dağılır ve dersten koparlar.
- Sürekli anlatma yöntemiyle ders işleyen bir öğretmen öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerini tanımakta güçlük çeker.
- Farklı bilgi seviyesine sahip öğrencilerden oluşan sınıflarda, dersin tamamının anlatım yöntemiyle islenmesi öğrenci başarısını olumsuz yönde etkiler.

2.1.8.2. Soru – cevap yöntemi. Sınıf içi uygulamalarda yaygın bir şekilde kullanılan yöntemdir. Bu yöntem, öğrencilere düşünme ve konuşma alışkanlıklarını kazandırması yönünden oldukça önemlidir ve tüm derslerin öğretilmesinde kullanılır. Sokrates yöntemi olarak da bilinmektedir. Sokrates’in önceden hazırlanmış sorularla karşısındakinin zihninde gizli bulunan doğruları açığa çıkarma ve böylelikle ona gerçeği keşfetme temeline dayanan bir öğretim yöntemidir (Demirel, 1994).

İşlenmekte olan ünite ve konular üzerinde öğrencilere sorular sorularak, onları bilişsel olarak konu üzerinde düşündürmeye yönlendiren bir yöntemdir. Tek başına değil, diğer yöntemlerle beraber uygulanmaktadır. Öğrencilere sorulacak sorular, herkesin anlayacağı düzeyde ve dilbilgisi kurallarına uygun olmalıdır. Sorular, “evet”- “hayır” gibi kısa ve kestirme cevaplı olmamalı, öğrencileri bilişsel olarak düşündürmeye sevk edici olmalıdır (Akgün, 2001). Soru cevap tekniği, konunun özelliğine göre önceden belirlenen veya ders süresi içinde öğrenme düzeylerine göre öğrencileri test etmek amacıyla soruların yöneltmesi şeklinde kullanılan bir tekniktir (Özsoy, 2005).

2.1.8.3. Tartışma yöntemi. Tartışma, herhangi bir konu üzerinde öğrencileri düşünmeye sevk etmek, iyi anlaşılmayan durumları açıklamak ve verilen bilgileri pekiştirmek amacıyla kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntem daha çok bir konunun kavranması aşamasında karşılıklı olarak görüşler ortaya konurken, bir problemin çözüm yollarını ararken ve değerlendirme çalışmaları yapılırken kullanılır (Demirel, 1994). Belirli bir konu hakkında iki veya daha fazla kişinin görüş bildirmeleri ve fikir alış verişi yapmalarına dayalı bir öğretim yöntemidir. Diğer bir ifadeyle birden fazla kişinin bir konunun açıklığa kavuşmasını sağlamak için fikirlerini karşılıklı olarak konuşmalar şeklinde ortaya koyması olarak tanımlanmaktadır (Akgün, 2001).

Bu yöntemin kullanılmasında rehberlik edecek olan öğretmen çok dikkatli olmalı, bu yöntemi çok iyi bilmeli ve kullanabilme kabiliyetine sahip olmalıdır. Bu yöntemin öne çıkan özellikleri ise; öğretmen ile öğrenciler arasında etkileşmeye olanak sağlaması, öğrencilerin önceki yaşantılarından örnek verme imkanı sunması ve onlara belirli bir konuda düşünme, konuşma ve yorum yapabilme fırsatı vermesidir (Demirel, 1999, akt. Arıcı, 2008).

2.1.8.4. Örnek olay yöntemi. Örnek olay yöntemi; gerçek veya gerçekleşmesi muhtemel bir olayın sınıf ortamına getirilerek derinlemesine incelenmesi ve çözüme kavuşturulması temeline dayanır (Sönmez, 2007). Örnek olay; gerçek yaşamla öğrencileri yüz yüze getirerek kuram ile uygulama arasındaki bağı kurulmasını sağlayan bir yöntem olmasının yanı sıra çok esnek ve yöntemde kullanılan teknikler workshop, beyin fırtınası, problem çözme, karar verme ve konuşma halkasıdır (Stensmo, 1999, akt. Şahin, 2010). Örnek olay yönteminde öğrenme, gerçek yaşamda karşımıza çıkan problemlerin sınıf ortamında çözülmesidir. Bu yöntem ile öğrencilere bir konuya ilişkin bilgi vermek ya da bir beceriyi kazandırmak ve uygulama yaptırmak amaçlanır. Günlük yaşamda karşılaşılan hayatın içinden bir problemin çözümü için de kullanılır. Kullanılan örnek olaylar genel anlamda yazılıdır, ayrıca görsel olan olaylara da yer verilmektedir. Bu yöntem daha çok buluş yoluyla öğretme yaklaşımına göre ve kavrama düzeyindeki davranışların öğrencilere kazandırılmasında kullanılmaktadır (Demirel, 1994).

2.1.8.5. Gezi gözlem yöntemi. Sınıfa getirilemeyen cisim, araç, olgu ve olayların bulunduğu yerde incelenmesi yöntemidir. Ders gezilerinde gerçek amaç bir gösteriyi izlemek değil, belli bir düzen içinde olup giden olayların ya da var olan cisim, araç ve olguların oldukları yerde oldukları gibi görülmesi ve gözlemlenerek incelenmesidir (Kaptan, 1999). Gezi gözlem yöntemi olgu ve olayların oldukları yerde olduğu gibi incelenmesine yardımcı olan, öğrencilerin tüm duyu organlarını hemen faaliyete geçirmesi ve öğrencilerin keşfederek öğrenmesini sağlayan bir yöntemdir. Dersi eğlenceli bir hale getirir (Kaptan, 1999). Gezi gözlem yöntemi belli eğitsel amaçları ve kazanımları gerçekleştirmek, sınıf içi çalışmalarını tamamlamak amacıyla bir olay ya da varlığı, önceden hazırlanmış bir planla doğal ortamında ya da bulunduğu yerde görmek ve incelemektir (Büyükkaragöz ve Çivi, 1999).

Gezi gözlem yöntemi, öğrencilerin olgu ve olayları daha iyi anlamalarına ve gerçek yaşamı daha yakından tanımalarına olanak sağlar. Öğrenciler gezi gözlem yöntemi aracılığı ile öğrenilecek konu ile ilgili nesne, olgu ve olayları gerçek ortamlarında inceleme olanağı bulmaktadırlar. Geziler aracılığıyla, öğrencilerin tarihi ve doğal çevreyi koruma bilinci edinmeleri, seyahat kültürü, sanat zevki ve estetik duygularını geliştirmeleri sağlanır (Tozkoparan, 2013).

2.1.8.6. Gösteri(Demonstrasyon) yöntemi. Kazandırılacak olan davranışın önce öğretici tarafından yapılması ve tüm öğrenciler tarafından izlenmesi, daha sonra ise öğrencinin davranışı gerçekleştirmesi ve öğreticinin rehberlik etmesine dayanan bir yöntemdir (Arıcı, 2010). Gösteri yönteminde, öğretmenler yapılması gereken bir işlemin nasıl yapılacağını anlatan bir gösteri uygulayarak öğrencilerin farklı duyu organlarını etkilemeye ve öğrencilerin bu konu ile ilgili bilgi ya da beceriler kazanmalarına yardımcı olur (Kaptan, 1999).

2.1.8.7. İşbirlikli öğrenme yöntemi. İşbirlikli öğrenme yöntemi; öğrencilerin küçük gruplar oluşturarak problemleri çözmek ve görevleri yerine getirmek için ortak bir hedef uğruna birlikte çalışarak konuları öğrenmeyi sağlayan bir öğretim yöntemidir (Çepni ve Çil, 2010). İşbirlikli öğrenmede üç temel olayın gelişimini sağlamak amaçlanmaktadır. Bunlar; öğrencilerin akademik olarak başarılı olmalarını sağlamak, sosyal yönden gelişmelerini sağlamak ve her bireyin farklı olduğunu, bu farklılıkların bir olumsuzluk değil bir zenginlik olduğunu kabullenmelerini sağlamaktır (Oktaylar, 2008).

İşbirlikli öğrenme, ortama uyum sağlamayı artırmak, öğrencilerin kendilerine ve diğer arkadaşlarına karşı olumlu tutum ve davranışlar geliştirmelerine yardımcı olmak, problem çözme ve eleştirel düşünme gücünü geliştirerek aynı zamanda işbirliğine dayalı toplumsal beceriler bağlamında özgüveni artırmak için kullanılan bir öğrenme yaklaşımıdır (Christison, 1990, akt. Gömleksiz, 1993). İşbirlikli öğrenme düz anlatım, tartışma vb. yöntemlerde olduğu gibi tek düze uygulama biçimine dayalı olmayan, birden çok tekniğe sahip bir yöntemdir. Öğrencilerin gruplar halinde çalışması, işbirlikli öğrenme ile küme çalışmasının karıştırılmasına neden olmaktadır. Küme çalışmasında üyeler, konular paylaşıldıktan sonra kendilerine verilen konu üzerinde genellikle bireysel çalışmaktadırlar. Ayrıca en iyi sunumu yapan veya başarılı olan kümelerin seçildiği küme çalışmasında gruplar yarışmaktadır (Açıkgöz, 2007).

2.1.8.8. Beyin fırtınası tekniği. Beyin fırtınası, belirli bir zamanda belirli bir konuyu ya da sorunu çözmek, karar vermek, konu hakkında mümkün olduğunca çok fikir ortaya koymak için kullanılan yaratıcı bir öğrenme tekniğidir (Yalın, 1999). Beyin fırtınasının etkili olması ve önde gelen amacı olan yaratıcılığı özendirme için, önerilere gülmek, dalga geçmek, saygısızca jest ve mimikleri kullanmak gibi davranışlar gösterilmemelidir, özellikle sessiz, çekingen öğrencilere konuşma fırsatı verilmesine özen gösterilmelidir (Açıkgöz, 2007). Bir problemi çözmekle görevlendirilmiş bir grubun üyeleri mümkün olduğu kadar çok fikir ileri sürmeye çalışırlar. Söylenen her çözüm önerisi diğer grup üyelerini daha yeni ve iyi fikirleri ortaya çıkarmaya yönlendirir. Fakat ortaya koyulan önerilerin ayrıntılı bir şekilde açıklanması veya savunulması istenmez. Yalnızca düşüncelerin mümkün olduğu kadar çabuk dile getirilmesi, yazılması ve daha sonra sakin bir şekilde değerlendirilmesi istenir (Demirel, 1994).

2.1.8.9. İstasyon tekniği. Öğrencilerin seçilen birkaç konu etrafında çalıştığı veya duruma göre konunun bölümlere ayrıldığı ve daha sonra yapılan çalışmaların toplanarak bir araya getirildiği bir ders biçimine istasyon tekniği denir (Demirörs, 2007). İşbirlikçi, çoklu zeka ve yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı kuramlarından yararlanarak; öğrencilerin, kendi öğrenmelerini oluşturmalarına, öğrenme süreci boyunca daha aktif olmalarına, öğrenme merkezlerinde işbirlikçi gruplar şeklinde hareket etmelerine ve bu merkezlerde onların tüm zeka alanlarına hitap edecek faaliyetleri yapmalarına fırsat veren bir çağdaş öğrenme yaklaşımıdır (Benek, 2012). İstasyon tekniği öğrencilerin belirlenmiş bir hedefe ulaşmak için mantıklı bir sıra takip ederek düzenlenmiş emirlerin verildiği, değerlendirmelerin açıkça ortaya konduğu ve birçok öğrenciye hitap eden bir sistemdir (Manuel, 1974).

2.1.8.10. Eğitsel oyunlar tekniği. Eğitsel oyunlar, öğrencilerin öğrenmelerini, öğrendiklerini pekiştirmelerini ve tekrarlarını daha eğlenceli bir ortamda yapmalarını sağlayan tekniktir. Oyun çocukların vazgeçilmez unsurudur. Çocuklar oyun oynarken kendilerini özgür hissettikleri için yaratıcılıkları ortaya çıkmaktadır. “Çocuklar düşünme, konuşma yaratıcılığını ortaya koyma ve gözlem yeteneğini oyunlarla sergileme fırsatı bulurlar (Ömeroğlu, 2003). Eğitimde oyun tekniğini kullanırken dikkat etmemiz gereken unsurlar vardır. Oyunları seçerken öğrencilerin ilgilerini, öğrencilerin seviyelerini göz önünde bulundurmak gerekmektedir.

2.9. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde araştırma konusu ile ilgili yayın ve araştırmalar yer almaktadır.

2.9.1. Konu ile ilgili yurt içinde yapılan araştırmalar. Aşağıda yer alan araştırmalar öğretim yöntem ve teknikleri ile ilgili yapılan çalışmalardır. Bu çalışmalarda işbirlikli öğretim, bilgisayar destekli öğretim ve geleneksel öğretim ağırlıkta olmakla birlikte diğer öğretim yöntem ve tekniklerine de yer verilerek yapılan araştırmalar bulunmaktadır. Uslu (2016), “5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Öğrencilerin Akademik Başarısı ve Demokratik Tutumlarına Etkisi” isimli yüksek lisans tezinde deney ve kontrol gurupları oluşturularak çalışma yapılmıştır. İşbirlikli öğrenme yönteminin uygulanmasının öğrencilerin akademik başarılarına ve demokratik tutumlarına etkisi anlamlı bir farklılık göstermiştir. Cinsiyet anne baba eğitim durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir.

Toros ve Yeşiltaş (2015), “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Bilgisayar Destekli Öğretimin Kavram Yanılgılarını Giderme Üzerine Etkisi” isimli çalışmasında ilköğretim 6. Sınıf öğrencilerinin iklim, hava durumu, coğrafi konum, matematik konum, özel konum gibi terimlere yönelik kavram yanılgılarını belirlemek üzere yapılmıştır. Çalışmada amaç bu kavram yanılgılarını bilgisayar destekli eğitim ile gidermeye çalışmaktır. Bu çalışmada deney ve kontrol gurupları oluşturularak yarı deneysel desen kullanılmıştır. Çalışma sonucunda deney ve kontrol gurupları arasında akademik başarı düzeylerinde anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır. Bilgisayar destekli öğretimin öğrencilerin başarılarını olumlu yönde etkilediği belirtilmiştir.

Gezer ve Akpınar (2010), tarafından yapılan “Öğrenen Merkezli Yeni Eğitim Yaklaşımlarının Öğrenme-Öğretme Sürecine Yansımaları” adlı araştırma, öğrenci merkezli eğitim yaklaşımlarının öğretmenler tarafından nasıl algılandığını, gerçekleşen değişimlerin öğrenme-öğretme sürecine nasıl yansıdığını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda değişik branşlardan oluşan 225 ortaöğretim öğretmeni ile çalışma yapılmıştır. Çalışma sonucunda, öğretmenlerin yeni eğitim yaklaşımlarını fikir olarak benimsediklerini fakat öğrenme-öğretme sürecinde bu yeni eğitim yaklaşımlarını çok fazla kullanamadıkları ortaya çıkmıştır.

Ablak (2010), “Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan İklim Konuları ve Özel Öğretimi” isimli yüksek lisans tezinde iklim konularının özel öğretiminde kullanılan modelin, ilköğretim sosyal bilgiler dersi 6. sınıf “Değişik Yerler Farklı Yaşamlar” ve “Dört Mevsim” konularının öğretiminde öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Araştırmada kontrol gruplu ön test son test deney deseni kullanılmıştır. İki ayrı öğretim modelinin uygulandığı deney ve kontrol grubu öğrencilerinin başarı puanlarının deney öncesinde ve sonrasında anlamlı bir farklılığın ortaya çıktığı gözlenmiştir. Ural, Umay ve Argün (2008) Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri tekniğiyle yapılan işbirlikli öğretim ile geleneksel yöntemlerle yapılan öğretimin, akademik başarı ve matematik öz yeterlik açısından yaratacağı farkları ve nedenlerini belirlemeyi amaçlanmışlar ve işbirlikli öğrenmenin, öğrencilerin matematik başarısını ve öz-yeterliğini artırdığını tespit etmişlerdir. Aykaç (2008), “Sosyal Bilgiler Dersinde Yaratıcı Dramanın Yöntem Olarak Kullanılmasının Öğrenci Başarısına Etkisi”, konulu araştırmasında, Sosyal Bilgiler Dersi “Hep Birlikte” temasını yaratıcı drama yöntemiyle işlemiş, yaratıcı drama yönteminin kullanılmasının öğrencilerin başarılarını önemli ölçüde artırdığı sonucuna ulaşmıştır.

Tunçer ve Güven (2007), “Öğrenme Stratejileri Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarıları, Hatırda Tutma Düzeyleri ve Derse İlişkin Tutumları Üzerindeki Etkisi” konulu araştırmada, deney ve kontrol grupları oluşturularak uygulama yapılmıştır. Yapılan uygulamama sonucunda öğrenme stratejilerinin kullanıldığı deney grubundaki öğrencilerin, MEB. 2004 öğretim programının uygulandığı kontrol grubundaki öğrencilerden daha başarılı oldukları sonucuna ulaşmıştır.

Aykaç (2007), “Sosyal Bilgiler Dersinde Aktif Öğretim Yöntemlerinin Kullanılmasının Öğrencilerin Derse Karşı Tutumuna, Erişi Düzeyine ve Kalıcılığa Etkisi” isimli çalışması için 2004–2005 öğretim yılında, Ankara ili, Keçiören ilçesi Ulviye Fenmen İlköğretim Okulu’nda öğrenim gören 48 öğrenci üzerinde uygulama yapmış. Yapılan bu çalışma sonucunda aktif öğrenme yöntemlerinin kullanılmasının öğrenmenin kalıcılığını ve öğrencilerin derse karşı tutumlarını geleneksel öğretim yöntemlerine göre daha fazla etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Sönmez (2006), “İlköğretim Sosyal Bilgiler 7. Sınıf Karadeniz Bölgesi Konusunun Görsel Araç-Gereçlerle Öğretiminin Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisinin Değerlendirilmesi” adlı araştırması kapsamında “Karadeniz Bölgesi” konusunun işlenişinde deney ve kontrol grupları oluşturularak ders anlatılmıştır. Görsel araç-gereç kullanılarak öğrenim gören deney grubu öğrencilerinin geleneksel öğretim yöntemiyle öğrenim gören kontrol grubu öğrencilerinden daha başarılı olduğu gözlenmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda; Sosyal Bilgiler dersinde görsel araç gereç kullanmanın başarıyı arttırması bakımından geleneksel öğretim yöntemine göre daha etkili bir yöntem olduğu sonucuna varılmıştır.

Polat (2006), “İlköğretim 7.Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretiminde Öğretmenlerin Kullandıkları Yöntemler ve Karşılaştıkları Sorunlar (Afyonkarahisar Örneği)” başlıklı araştırmasını Afyon ili Merkez ilçelere bağlı ilköğretim okullarında gerçekleştirmiştir. Çalışmada Sosyal bilgiler öğretmenlerinin anlatım, soru-cevap ve tartışma yöntemlerine daha fazla kullandığı ortaya koymuştur. Gösteri ve örnek olay gibi yöntemler ise daha az kullanıldığı belirtilmiştir. Karakuş (2006), “Coğrafya da İklim Konularının Öğretiminde Deney Yönteminin Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisi” konulu araştırmasında öğrencilerin iklim ünitesindeki başarıları ile ilgili olarak ön test-son test başarı puanları arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır.

Güngör ve Açıkgöz (2005) tarafından yapılan “İşbirlikli Öğrenme ve Geleneksel Öğretimin Okuduğunu Anlama Üzerine Etkileri ve Cinsiyet İlişkileri” adlı çalışmada işbirlikli öğrenme yönteminin ve geleneksel öğretim yöntemlerinin hangisinin öğrenmeyi daha fazla artırdığı araştırılmıştır. Araştırmada kontrol gruplu ön test son test deney deseni kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizlerinin sonucunda işbirlikli öğrenme yönteminin geleneksel öğrenme yöntemlerine göre daha etkili olduğu görülmüştür.

Özdemir (2005), “Sosyal Bilgiler Dersinde İşbirliğine Dayalı Öğrenme Yönteminin İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Problem Çözme Başarısına Etkisi” isimli araştırmasını Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü’nde yapmıştır. Çalışmada araştırmacı işbirliğine dayalı öğrenme yönteminin kullanılmasıyla birlikte 6. Sınıf öğrencilerinin problem çözme başarılarında pozitif yönde bir etkisinin olduğu ortaya koymuştur. Günindi, (2005) “Kullanılan Yöntem ve Araç-Gereçlerin İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinin İşlenmesine Etkileri” isimli çalışmasında araştırmanın temel boyutlarını oluşturan iki grupta yani araç-gereçlerle ve programlandırılmış öğretim yapılan grupta, geleneksel öğretim yapılan grup arasında öğrenme kalıcılığını sağlama bakımından fark gözlenmiştir. Uygulama başında elde edilen ön test puanları arasında denklik varken son test sonuçları arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır. Programlandırılmış araç-gereçle öğretimin, ilköğretimin dördüncü sınıf sosyal bilgiler dersinin tüm ünitelerinde geleneksel öğretime göre daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Duman ve Atar (2004), “Data Show Teknolojisinin Coğrafya Dersinde Soyut Konuların Öğretilmesinde Öğrencilerin Akademik Başarısı ve Motivasyonu Üzerindeki Etkisi” konulu araştırmalarında, datashow teknolojisinin coğrafya dersinde soyut konuların öğretilmesinde öğrencilerin motivasyonu ve akademik başarısı üzerindeki etkisinin neler olduğunun belirlenmesini amaçlamıştır. Elde edilen bulgulara göre “datashow” a dayalı öğretim gören deney grubu öğrencilerin toplam başarı puanlarının kontrol grubu öğrencilerin başarı puanlarından daha yüksek ve anlamlı düzeyde farklılaştığı saptanmıştır. Yaşar (2004), “İlköğretim Sosyal Bilgiler Derslerinde Görsel Materyal Kullanımı İle Coğrafya Konularının Eğitim ve Öğretimi” isimli çalışmasında Sosyal Bilgiler dersleri müfredat programında coğrafya ünitelerinin eğitimine ilişkin önerilen materyaller çok çeşitli dünya, kıtalar ve Türkiye haritaları ile yerküreden oluştuğunu tespit etmiştir. Yaşar çalışmasında ilköğretim Sosyal bilgiler dersleri coğrafya konularının eğitiminde harita ve yerkürenin çok yetersiz olduğu görüşünü savunmaktadır. Yukarıda ayrıntısıyla sıraladığımız görsel materyallerin okul idaresi, öğretmen ve öğrencilerce temini sağlanarak öğretme-öğrenme süreci daha kalıcı hale getirilebileceğini söylemiştir.

2.9.2. Konu ile ilgili yurt dışında yapılan araştırmalar. Duffy ve McDonald (2011) “Teaching and Learning with Technology Pearson” (Teknoloji ile öğrenme ve öğretme) isimli bu çalışma bir dergide yer almaktadır. Çalışmada teknolojik değişimler ve bu teknolojik cihazların eğitim öğretim faaliyetlerinde kullanım düzeylerine yer verilmiştir. Teknolojik araçlardan öğrencilerin faydalanmasının yanı sıra öğretmenlerinde öğrenmelerini geliştirdiğinden bahsedilmiştir. Dünyanın gelişmesiyle birlikte teknolojik cihazlardan faydalanılması gerektiğini ve bilgisayarın bu gelişim içinde vazgeçilmez bir parça olduğu vurgulanmıştır. Shelly (2010) “Integrating Technology and Digital Media in the Classroom (Teknoloji destekli öğretim ve sınıflardaki dijital medya araçları)” isimli yayın bir dergi çalışmasıdır. Teknolojinin eğitime dâhil edildiği ve farklı şekillerde insanların nasıl kullandığı yönünde bilgiler yer verilmiştir. Yayında bilgisayar destekli öğretimin zaman içinde okullarda da yer bulduğu ancak bu gelişim sürecinin hemen olmadığını bilgisayarın eğitim yaşantısında ne tür şekillerde kullanılabileceği yönünde bilgiler yer almaktadır. Bilgisayar ile yapılabilecek ödev araştırmaları sunumlar görseller eşliğinde açık örneklerle sunulmaktadır. Dergide ele alınan tek teknolojik cihaz elbette bilgisayar değildir. Cep telefonları, yazıcılar, okuyucular ve bunların eğitimle ilişkili kullanım alanları ele alınmaktadır.

Lee, Ng ve Phang (1999) tarafından yapılan, Sosyal Bilgiler dersinde işbirlikli öğrenme yönteminin akademik başarı, derse yönelik tutum ve sınıf üzerindeki etkilerini araştırmışlardır. Analiz edilen verilere göre, işbirlikli öğrenme yönteminin uygulandığı grupta akademik başarısı düşük olan öğrencilerin başarı düzeylerinde artış olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca bu öğrencilerin, kontrol grubundaki başarılı öğrencilere benzer puanlar aldıkları görülmüştür. Bu araştırma ile işbirlikli öğrenmenin öğrencilerin derse yönelik tutumlarını ve sınıf iklimi değişkenleri üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı tespit edilmiştir. Gardner ve Demirtaş (1997)’ın çalışmalarında Sosyal Bilgiler öğretimi için kullanılabilecek yöntem ve tekniklere genişçe yer verilmiştir. Çalışma öğretmen ve öğrenci kılavuzu olarak iki parçadan oluşmaktadır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmada izlenen araştırmamanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları ve verilerin analizi ele alınmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Sosyal Bilgiler dersi yeryüzünde yaşam ünitesi iklim ve insan ilişkisi konularının materyal destekli öğretiminin bazı değişkenler açısından öğrencilerin akademik başarılarına etkisi üzerine olan çalışmada, ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel bir model kullanılmıştır.

Yarı deneysel model, bir araştırmamanın deneysel olmasının ölçütü sayılabilecek iç ve dış geçerliliğin tam olarak sağlanamadığı araştırmadır (Can, 2013).

3.2. Çalışma Grubu

Bu araştırma 2017-2018 eğitim-öğretim yılı güz döneminde, Burdur ili merkez ilçesinde yer alan ve ekonomik düzeyi orta düzeyde olan bir Ortaokulda uygulanmıştır.

Araştırma, Ortaokuldan seçilen ve başarı seviyeleri orta düzeyde olan iki ayrı 6. sınıf öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Araştırmada araştırmacı, iki sınıf arasından birini deney, diğerini kontrol grubu olarak tarafsız bir şekilde belirlemiştir. Araştırmada, Materyal destekli öğretimin (gösteri, eğitsel oyun, istasyon) uygulandığı deney grubunu 20, geleneksel öğretimin(düz anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği) uygulandığı kontrol grubunu 20 öğrenci oluşturmaktadır. Buna göre Yeryüzünde Yaşam ünitesinin öğretiminde, materyal destekli öğretim (gösteri yöntemi, istasyon tekniği ve eğitsel oyun tekniği) uygulandığı deney grubuna 20, geleneksel öğretim(düz anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği) uygulandığı kontrol grubuna 20 olmak üzere toplamda 40 öğrenci katılmıştır. Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu yarı

deneysel bir model kullanılmıştır. Araştırma bir kontrol ve bir deney grubu üzerinden yürütülmüş olup araştırmanın deseni Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1.

Deney Deseni

Gruplar	Ön Test	Uygulama	Son Test
Deney Grubu	Başarı Testi	Materyal Destekli Öğretim	Başarı Testi
Kontrol Grubu	Başarı Testi	Geleneksel Öğretim	Başarı Testi

Araştırma deseninde deney grubuna materyal destekli öğretime (gösteri yöntemi, istasyon tekniği ve eğitsel oyun tekniği) yer verilmiştir. Kontrol grubunda ise geleneksel öğretime (düz anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği) yer verilmiştir. Araştırma sürecindeki deneysel işlemde ilk olarak deney ve kontrol gruplarının her ikisine de araştırmacı tarafından geliştirilen başarı testi ön test olarak uygulanmıştır. Deney süresince deney grubuna materyal destekli öğretime (gösteri yöntemi, istasyon tekniği ve eğitsel oyun tekniği) yer verilmiş ve bu süreç fotoğraflar ile kayıt altına alınmıştır. Kontrol grubuna ise geleneksel öğretim (düz anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği) kullanılarak uygulama yapılmış, fotoğraflar ile kayıt altına alınmıştır. Araştırmada, ünitelere ilişkin öğretim etkinliklerinin sonunda her iki gruba araştırmacı tarafından geliştirilen başarı testi son test olarak uygulanmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı; araştırmacı tarafından geliştirilen akademik başarı testinden oluşmaktadır. Araştırmanın deneysel uygulaması 6. sınıf düzeyinde gerçekleştirilmiştir. Deneysel uygulama için “Yeryüzünde Yaşam” ünitesi seçilmiş ve bu ünite içinde bir başarı testi oluşturulmuştur. Başarı testinin oluşturulmasında öncelikle Sosyal Bilgiler ders programı ve Yeryüzünde Yaşam ünitesi analiz edilmiştir. Bu analizler sonucunda hedef ve davranışlar belirlenmiştir. Yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda 70 sorudan oluşan çoktan

seçmeli bir test hazırlanmıştır. Çoktan seçmeli maddeleri kapsayan sorular uzman görüşleri de alınarak gerekli düzeltmelerden geçmiş ve soru sayısı 70'den 35'e düşürülerek ön deneme soruları son halini almıştır. 35 sorudan oluşan çoktan seçmeli bu başarı testi asıl deneysel uygulamanın yapıldığı 6. sınıfta okuyan 150 öğrenciye uygulanmıştır. Uygulama sonucunda elde edilen veriler test analiz programına (Testan) girilerek madde güvenilirlik indeksi, madde ayırt edicilik indeksi hesaplanmıştır. Madde ayırt edicilik indeksi .3 ile .8 arasında değişen maddelerden seçilmiştir. Madde güçlük indeksi ise .2 ile .8 arasında dağılım gösteren maddelerden seçilmiştir. Genel olarak madde güvenilirlik indeksi .5'e yakın maddeler tercih edilmiştir. Bu şekilde 20 soruluk çoktan seçmeli maddeden oluşan ünite başarı testi oluşturulmuştur. Elde edilen testin güvenilirlik katsayısı (KR 20) .82'dir. Ünite Başarı testi Ek-3'te verilmiştir.

Araştırma kapsamında yapılan işlemler aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır.

1. İlgili kurumlardan ve Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli tüm izinlerin alınması.
2. Veri toplama araçlarının hazırlanması.
3. Ders planlarının ve ders materyallerinin hazırlanması.
4. Materyal destekli öğrenim (gösteri, eğitsel oyun, istasyon) görece deney grubu ve geleneksel öğrenim (düz anlatım, soru-cevap) görece kontrol gruplarına başarı testinin ön test olarak uygulanması.
5. Denel işlem yapılacak öğrencilerin hazırlanması için açıklamaların yapılması.
6. Denel İşlemlerin 13.11.2017 tarihinde, deney grubunda 2 ders saati, kontrol grubunda 2 ders saati olmak üzere toplamda 4 ders saati kapsayacak şekilde öğrencilere uygulanması.
7. Denel işlemler sırasında fotoğraf kaydı alınması.
8. Denel işlemlerden hemen sonra başarı testinin son test olarak uygulanması.
9. Verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması.

Deney, 2017 yılı Kasım ayı içerisinde Materyal destekli öğretim (gösteri yöntemi, eğitsel oyun tekniği ve istasyon tekniği) uygulandığı deney grubu ve Geleneksel öğretim (düz anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği) uygulandığı kontrol gruplarında ikişer ders saati olmak üzere toplamda 4 ders saati kapsayacak şekilde Sosyal Bilgiler derslerinde uygulanmıştır. Geleneksel öğretimin (düz anlatım yöntemi ve soru-cevap

tekniki) uygulandığı kontrol grubunda sadece ders kitabı kullanılırken materyal destekli öğretimin (gösteri yöntemi, eğitsel oyun tekniği ve istasyon tekniği) verildiği deney grubuna akıllı tahtada sunum yapılmış, konuyla ilgili eğitsel oyun oynanmış ve öğrenciler gruplara ayrılarak istasyon tekniği kullanılmıştır. Yukarıda açıklanan işlemler 13.11.2017-20.11.2017 tarihleri arasında bir haftalık bir süre içerisinde uygulanmıştır. Deney uygulamaları boyunca işlenen konular, ders sürelerine dağılımı ve uygulanan teknikler Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2.

Deney Uygulamaları Boyunca İşlenen Konuların Ders Sürelerinin Dağılımı

Tarih	Süre	Konu Adı	Uygulanan Yöntem ve Teknikler
13.11.2017	40+40 dk.	Yeryüzünde Yaşam Ünitesi İklim Ve İnsan ilişkisi Konuları	Materyal Destekli Öğretim Gösteri(Demonstrasyon) Eğitsel Oyun İstasyon
13.11.2017	40+40 dk.	Yeryüzünde Yaşam Ünitesi İklim Ve İnsan ilişkisi Konuları	Geleneksel Öğretim Düz anlatım Soru-Cevap

1. Deneye başlamadan önce araştırmacı öğrencilere kendini tanıtmıştır.

2. Deneye başlamadan önce araştırmacı öğrencilerin dikkatini “Yeryüzünde Yaşam” ünitesi başlığı altında iklim ve insan ilişkisi konularının önemi üzerine çekmiştir.
3. Uygulamaya başlamadan önce her iki gruba ön ölçümler için başarı testi uygulanmıştır.
4. Gerekli hazırlıklar tamamlandıktan sonra uygulama başlamıştır.
5. Deney grubuna, konuların öğretimi sırasında materyal destekli öğretim, Gösteri(demonstrasyon) yöntemi, Eğitsel oyun tekniği ve, İstasyon tekniği kullanılmıştır.
6. Kontrol Grubu için konuların anlatılması sırasında geleneksel öğretim yöntemi kapsamında Düz anlatım yöntemi ve Soru-Cevap tekniği kullanılmıştır.
7. Uygulama sürecinde deney grubundaki öğrencilere, araştırmacı tarafından hazırlanan ve geliştirilen sunum slaytları görsel olarak yansıtılmış, öğrencilerin not almaları sağlanmıştır.
8. Deney uygulaması bittikten sonra her iki gruba başarı testi son test olarak uygulanmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmada bir deney bir de kontrol olmak üzere iki grup üzerinde çalışmıştır. Elde edilen veriler analiz edilmiştir. Araştırmanın nicel verileri SPSS 22.0 İstatistik programı kullanılarak veriler analiz edilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde aşağıda verilen teknikler kullanılmıştır.

1. Ortalama
2. Standart Sapma
3. Bağımsız t Testi (Independent Samples t Testi)
4. Bağımlı t Testi (Paired Sample t Testi)
5. Yüzde
6. Frekans
7. ANOVA (One-Way analysis Of Variance)

Araştırmanın normal dağılım gösterip göstermediğine kurtosis ve skewness değerlerine bakılarak analizler yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre kurtosis ve skewness değerlerinin -1 ve +1 değerleri arasında olduğu tespit edilmiştir. Böylece değerlerin normal dağılım gösterdiği sonucuna ulaşılarak işlemler yapılmıştır (Büyüköztürk, 2012). t testi, ön test-son test ortalamaları farkının anlamlı olup olmadığını gösterir. Deney ve kontrol gruplarının ortalamalar arasındaki farkının anlamlı olup olmadığı bağımsız t testi ile yapılır. Tek grup ön test-son test deseni için elde edilen verilerin analizinde bağımlı t testi uygulanır. Bu çalışmada, deney ve kontrol gruplarından birinin, ön test-son testlerine ilişkin ölçümler arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız t testi uygulanmıştır (Balci, 2010). ANOVA; ilişkisiz örneklemeler için tek yönlü varyans analizi tekniğidir. Bu çalışmada, anne baba eğitim durumları değişkenine göre grupların ortalama puanları arasındaki farkın anlamlılığını belirlemek amacıyla gruplar arası desenler için geliştirilen ANOVA modeli kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2012).

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde Sosyal Bilgiler dersi yeryüzünde yaşam ünitesi iklim ve insan ilişkisi konularının materyal destekli öğretiminin bazı değişkenler açısından öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin araştırıldığı çalışmanın deneysel işlem öncesi ve sonrasında toplanan verilerin her bir alt probleme ilişkin analiz sonuçları ve bu sonuçların yorumlanmasına yer verilmiştir.

4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Bu alt problemde “Materyal destekli öğretimin (gösteri yöntemi, istasyon tekniği ve eğitsel oyun tekniği) uygulandığı deney gurubu ile geleneksel öğretim yönteminin (düz anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği) uygulandığı kontrol gurubu öğrencilerinin akademik başarıları üzerinde etkileri nelerdir?” sorusuna yanıt aranmıştır.

Birinci alt probleme ilişkin bulgular Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3.

Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerine Ait Başarı Ölçümlerine Göre Hesaplanan Minimum ve Maximum Değerler, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçlarının Dağılımı

Gruplar	N	Minimum	Maximum	$\bar{X}$	ss
Deney Grubu Ön Test	20	5	18	10.40	3.858
Deney Grubu Son Test	20	7	20	14.70	3.358
Kontrol Grubu Ön Test	20	3	18	9.90	4.388
Kontrol Grubu Son Test	20	4	15	10.10	3.354

Tablo 3'e göre Yeryüzünde Yaşam ünitesi iklim ve insan ilişkisi konularının Materyal destekli öğretim (gösteri yöntemi, istasyon tekniği ve eğitsel oyun tekniği) ile öğrenen deney grubu öğrencilerinin aritmetik ortalamaları incelendiğinde; deney grubu ön test ortalama değerinin 10.40 deney grubu son test ortalama değerinin 14.70 olduğu görülmektedir. Yeryüzünde Yaşam ünitesi iklim ve insan ilişkisi konularının öğretiminde Geleneksel öğretim (düz anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği) uygulandığı kontrol grubuna ait aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde; kontrol grubu ön test ortalama değerinin 9.90 kontrol grubu son test ortalama değerinin 10.10 olduğu görülmektedir. İncelenen tablonun standart sapma değerlerine bakıldığında; Materyal destekli öğretim (gösteri yöntemi, istasyon tekniği ve eğitsel oyun tekniği) ile öğretimin uygulandığı deney grubu ön test standart sapmanın 3.858 deney grubu son test standart sapmanın ise 3.358 olduğu görülmektedir.

Geleneksel öğretim (düz anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği) kullanıldığı kontrol grubu öğrencilerinin standart sapma değerlerinde ön test sonucu 4.388 son test sonucu 3.354 çıkmıştır. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin standart sapma düzeyleri arasında yüksek derecede bir fark yoktur. Deney grubu son test ön test ortalama puanları arasında 4.30 değerinde bir farklılık bulunmaktadır. Bu farklılık deney grubu son test ön test arasında önemli bir farklılıktır. Kontrol grubu son test ön test ortalama puanları arasında .20 değerinde bir farklılık bulunmaktadır. Bu farklılık kontrol grubu son test ön test arasında önemli bir farklılık değildir.

4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Bu alt problemde "Materyal destekli öğretimin uygulandığı deney grubu ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin ön-test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?" sorusuna yanıt aranmıştır.

İkinci alt probleme ilişkin bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4.

Materyal Destekli Öğretimin (gösteri, eğitsel oyun, istasyon) Uygulandığı Deney Grubu İle Geleneksel Öğretimin(düz anlatım, soru-cevap) Uygulandığı Kontrol Gruplarına Ait Ön Test Puanlarına İlişkin Veriler

Gruplar	N	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Deney Grubu						
Ön Test	20	10.40	3.858	5.405	.414	.684
Kontrol Grubu						
Ön Test	20	9.90	4.388			

Tablo 4'e göre materyal destekli öğretimin uygulandığı deney gurubu ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol gurubu öğrencilerinin ön-test başarı puanları incelendiğinde p değerinin .684 olduğu görülmektedir. ($p > .05$) olduğu için iki ön test arasında anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Yapılan analizleri dikkate alarak deneysel işlem yapılmadan önce her iki grubun ön-test başarı puanlarının birbirine yakın olduğunu söylemek mümkündür.

4.3. Üçüncü Alt Probleme ilişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu alt problemde “Materyal destekli öğretimin uygulandığı deney gurubu ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol gurubu öğrencilerinin son-test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır. Deney grubu ile kontrol grubu son test akademik başarı puanı t testi sonuçları

Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5.

Materyal Destekli Öğretimin(gösteri, eğitsel oyun, istasyon) Uygulandığı Deney Grubu İle Geleneksel Öğretimin(düz anlatım, soru-cevap) Uygulandığı Kontrol Gruplarına Ait Son Test Puanlarına İlişkin Veriler

Gruplar	N	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Deney Grubu						
Son Test	20	14.70	3.358	5.236	3.929	.001
Kontrol Grubu						
Son Test	20	10.10	3.354			

Tablo 5'e göre materyal destekli öğretimin uygulandığı deney gurubu ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol gurubu öğrencilerinin son-test başarı puanları incelendiğinde p değerinin .01 olduğu görülmektedir. ($p < .05$) olduğu için iki son test arasında anlamlı bir farkın olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Yapılan analizler sonucunda farklılaşma deney grubu lehine gerçekleşmiştir. Deney grubunda yer alan öğrencilerin kontrol grubunda yer alan öğrencilere göre son testlerinde daha başarılı oldukları gözlemlenmiştir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme ilişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu alt problemde "Geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin ön-test ve son-test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?" sorusuna yanıt aranmıştır. Kontrol grubu öğrencilerinin ön test-son test başarı puanlarının t testi sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6.

Kontrol Grubu Ön test-Son test Akademik Başarı Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t Testi Sonuçları

Kontrol Grubu	N	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Ön Test	20	9.90	4.388	3.443	-.260	.798
Son Test	20	10.10	3.354			

Tablo 6'ya göre geleneksel öğretim (düz anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği) uygulandığı kontrol grubunda bulunan öğrencilerin ön test-son test akademik başarı puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t testi analiz sonuçlarının gösterildiği Tablo 6 incelendiğinde $p=.798$ olarak ölçülmüştür. $p>.05$ olduğundan anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Grubun ön test ortalaması 9.90 iken bu değer son testte 10.10 olarak ölçülmüştür. İki test arasında sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

4.5. Beşinci Alt Probleme ilişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu alt problemde “Materyal destekli öğretimin uygulandığı deney gurubu öğrencilerinin ön-test ve son-test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır. Deney grubu öğrencilerinin ön test-son test başarı puanlarının t testi sonuçları

Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7.

Deney Grubu Ön test-Son test Akademik Başarı Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t Testi Sonuçları

Deney Grubu	N	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Ön Test	20	10.40	4.858	2.130	-9.028	.000
Son Test	20	14.70	3.358			

Tablo 7'ye göre materyal destekli öğretim (gösteri yöntemi, istasyon tekniği ve eğitsel oyun tekniği) uygulandığı deney grubunda bulunan öğrencilerin ön test-son test başarı puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t testi analiz sonuçlarına göre $p=.00$ olarak ölçülmüştür. $p<.05$ olduğundan anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Grubun ön test ortalaması 10.40 iken bu değer son testte 14.70 olarak ölçüldüğünden anlamlı bir farkın son test akademik başarı puanı lehine olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.6. Altıncı Alt Probleme ilişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu alt problemde “Materyal destekli öğretimin uygulandığı deney gurubu ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol gurubu öğrencilerinin akademik başarılarına etkisinde, cinsiyet açısından anlamlı bir fark göstermekte midir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin ön test-son test başarı puanlarının cinsiyete göre t testi sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8.

Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön test-Son test Başarı Puanlarının Cinsiyete Göre t Testi Sonuçları

Grup	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	s	t	p
Deney Ön Test	Kız	9	11.89	3.756	-1.627	.121
	Erkek	11	9.18	3.656		
Deney Son Test	Kız	9	16.00	2.500	-1.634	.120
	Erkek	11	13.64	3.695		
Kontrol Ön Test	Kız	8	11.63	3.998	-1.480	.156
	Erkek	12	8.75	4.413		
Kontrol Son Test	Kız	8	10.75	3.615	-.698	.494
	Erkek	12	9.67	3.257		

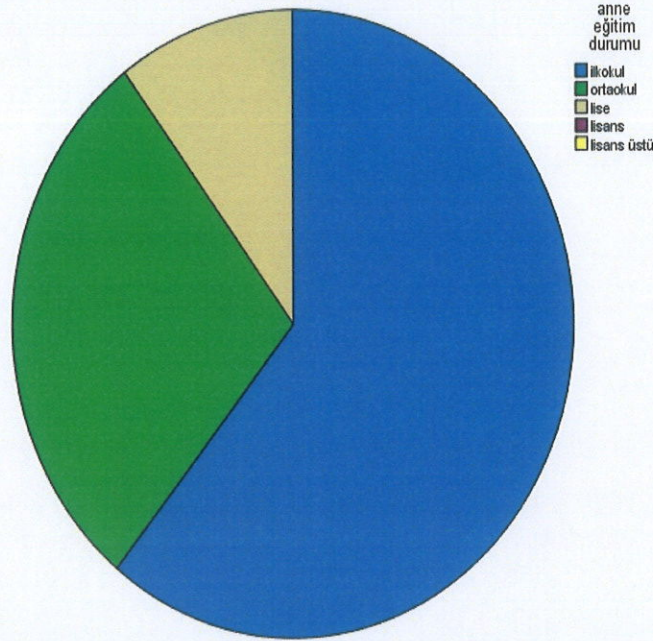
Tablo 8'e göre deney grubundaki kız ve erkek öğrencilerin ön test akademik başarı puanlarına ilişkin $p=.121$ olarak ölçülmüştür. Aynı grubun son test akademik başarı puanları incelendiğinde $p=.120$ olarak ölçülmüştür. Sonuç olarak materyal destekli öğretim yönteminin uygulandığı deney grubunda kız ve erkek öğrencilerin son test akademik başarı puanlarının istatistiksel ölçümlerinde anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Ortalamalara bakıldığında kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha başarılı oldukları gözlemlenmiştir. Kontrol grubundaki kız ve erkek öğrencilerin ön test akademik başarı puanlarına ilişkin $p=.156$ olarak ölçülmüştür. Aynı grubun son test akademik başarı puanları incelendiğinde $p=.494$ olarak ölçülmüştür. Tüm grupların cinsiyete göre ön test-son test akademik başarı puanlarına göre $p>.05$ olduğundan farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Sonuç olarak,

geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol grubunda kız ve erkek öğrencilerin akademik başarı puanlarının istatistiksel ölçümlerinde anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Ortalamalara bakıldığında kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha başarılı oldukları gözlemlenmiştir.

4.7. Yedinci Alt Probleme ilişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu alt problemde “Materyal destekli öğretimin uygulandığı deney gurubu ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol gurubu öğrencilerinin akademik başarılarına etkisinde, anne-babanın eğitim durumları açısından anlamlı bir fark göstermekte midir?” sorusuna yanıt aranmıştır.

Deney grubu öğrencilerinin anne eğitim durumu dağılımı Şekil 8’de gösterilmiştir.

Şekil 8. Deney Grubu Öğrencilerinin Anne Eğitim Durumu Dağılımı

Şekil 8’de deney grubundaki öğrencilerin anne eğitim durumları incelendiğinde %55’i ilkokul, %35’i ortaokul, %10’u lise mezunudur. Deney grubu öğrencileri arasında anne eğitim durumlarına göre lisans ve lisansüstü mezunu bulunmamaktadır. Ayrıca bu gruptaki öğrencilerin anne eğitim durumlarına göre büyük bir çoğunluğu ilkokul mezunu ve ortaokul mezunu annelerin olduğu öğrenciler oluşturmaktadır. Deney

grubunun anne eğitim durumlarına göre ön test akademik başarı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçlarına Tablo 9’da yer verilmiştir.

Tablo 9.

Deney Grubunun Anne Eğitim Durumlarına Göre Ön Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p
Gruplar Arası	63.164	2	31.582	2.444	.117
Grup İçi	219.636	17	12.920		
Toplam	282.800	19			

Tablo 9’a göre deney grubu öğrencilerinin anne eğitim durumlarına göre ön test akademik başarı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları incelendiğinde $p=.117$ olarak ölçülmüştür. Analiz sonuçlarına göre $p>.05$ olduğundan anlamlı bir fark görülmemektedir. Anne eğitim durumlarına göre deney grubunun ön test akademik başarı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçlarına Tablo 10’da yer verilmiştir.

Tablo 10.

Anne Eğitim Durumlarına Göre Deney Grubunun Ön Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Gruplar	N	%	$\bar{X}$	s	f	p
İlkokul Mezunu	11	55	11.82	3.628		
Ortaokul Mezunu	7	35	8.00	3.055		
Lise Mezunu	2	10	11.00	5.657	2.444	.117
Lisans Mezunu	-	-	-	-		
Lisansüstü Mezunu	-	-	-	-		
Toplam	20	%100	10.40	3.858		

Tablo 10'a göre annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerin ön test akademik başarı puan ortalamalarının diğerlerine göre daha yüksek olduğu ve annesi lise mezunu olan öğrencilerin ön test akademik başarı puan ortalamaları ile annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerin ön test akademik başarı puan ortalamaları birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerin ön test akademik başarı puan ortalamalarının diğerlerine göre en düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Bu bulgular sonucunda, öğrencilerin ön test akademik başarı puanlarında fark olduğu gözlemlenmektedir. Fakat bu farkın istatistiksel olarak anlamlı bulunmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Deney grubunun anne eğitim durumlarına göre son test akademik başarı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçlarına Tablo 11'de yer verilmiştir.

Tablo 11.

Deney Grubunun Anne Eğitim Durumlarına Göre Son Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p
Gruplar Arası	73.161	2	36.581	4.409	.029
Grup İçi	141.039	17	8.296		
Toplam	214.200	19			

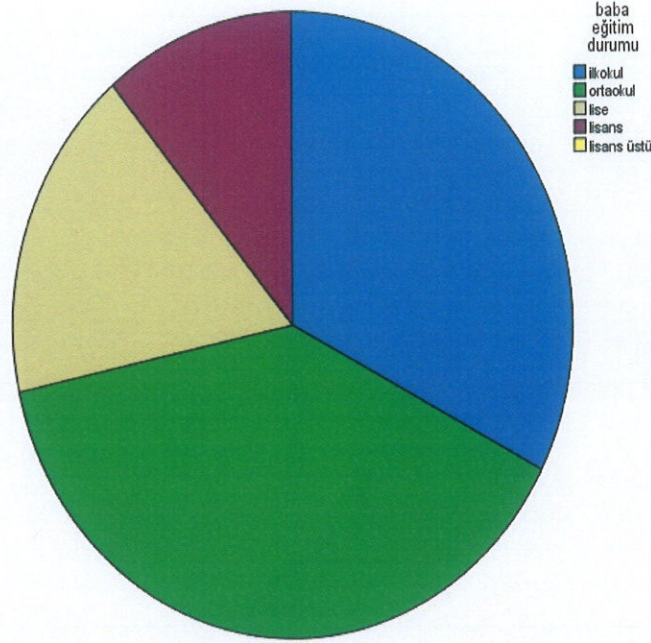
Tablo 11'e göre deney grubu öğrencilerinin anne eğitim durumlarına göre son test akademik başarı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları incelendiğinde $p=.029$ olarak ölçülmüştür. Analiz sonuçlarına göre $p>.05$ olduğundan anlamlı bir fark görülmemektedir. Anne eğitim durumlarına göre deney grubunun son test akademik başarı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçlarına Tablo 12'de yer verilmiştir.

Tablo 12.

Anne Eğitim Durumlarına Göre Deney Grubunun Son Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Gruplar	N	%	$\bar{X}$	s	f	p
İlkokul Mezunu	11	55	16.27	2.724		
Ortaokul Mezunu	7	35	12.14	3.132		
Lise Mezunu	2	10	15.00	2.828	4.409	.029
Lisans Mezunu	-	-	-	-		
Lisansüstü Mezunu	-	-	-	-		
Toplam	20	%100	14.70	3.358		

Tablo 12'ye göre annesi ilkökul mezunu olan öğrencilerin son test akademik başarı puan ortalamalarının diğerlerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerin son test akademik başarı puan ortalamalarının diğerlerine göre en düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Bu bulgular sonucunda, öğrencilerin son test akademik başarı puanlarında fark olduğu gözlemlenmektedir. Fakat bu farkın istatistiksel olarak anlamlı bulunmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Deney grubu öğrencilerinin baba eğitim durumu dağılımı Şekil 9'da gösterilmiştir.

Şekil 9. Deney Grubu Öğrencilerinin Baba Eğitim Durumu Dağılımı

Şekil 9’da deney grubundaki öğrencilerin baba eğitim durumları incelendiğinde %30’u ilkokul, %45’i ortaokul, %15’u lise, %10’u lisans mezunudur. Deney grubu öğrencileri arasında baba eğitim durumlarına göre lisansüstü mezunu bulunmamaktadır. Ayrıca bu gruptaki öğrencilerin baba eğitim durumlarına göre büyük bir çoğunluğu ortaokul mezunu ve ilkokul mezunu babaların olduğu öğrenciler oluşturmaktadır. Deney grubunun baba eğitim durumlarına göre ön test akademik başarı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçlarına Tablo 13’te yer verilmiştir.

Tablo 13.

Deney Grubu Öğrencilerinin Baba Eğitim Durumlarına Göre Ön Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p
Gruplar Arası	32.967	3	10.989	.704	.564
Grup İçi	249.833	16	15.615		
Toplam	282.800	19			

Tablo 13'e göre deney grubu öğrencilerinin baba eğitim durumlarına göre ön test akademik başarı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları incelendiğinde $p=.564$ olarak ölçülmüştür. Analiz sonuçlarına göre $p>.05$ olduğundan anlamlı bir fark görülmemektedir. Baba eğitim durumlarına göre deney grubunun ön test akademik başarı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçlarına Tablo 14'te yer verilmiştir.

Tablo 14.

Baba Eğitim Durumlarına Göre Deney Grubunun Ön Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Gruplar	N	%	$\bar{X}$	s	f	p
İlkokul Mezunu	6	30	11.33	3.559		
Ortaokul Mezunu	9	45	9.00	3.082		
Lise Mezunu	3	15	12.00	6.557	.704	.564
Lisans Mezunu	2	10	11.50	4.950		
Lisansüstü Mezunu	-	-	-	-		
Toplam	20	%100	10.40	3.858		

Tablo 14'e göre babası lise mezunu olan öğrencilerin ön test akademik başarı puan ortalamalarının diğerlerine göre daha yüksek olduğu ve babası ortaokul mezunu olan öğrencilerin ön test akademik başarı puan ortalamaları diğerlerine göre en düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Babası ilkokul mezunu olan öğrencilerin ön test akademik başarı puan ortalamaları ile babası lisans mezunu olan öğrencilerin ön test akademik başarı puan ortalamalarının hemen hemen birbirine yakın olduğu görülmektedir. Bu bulgular sonucunda, öğrencilerin ön test akademik başarı puanlarında fark olduğu gözlemlenmektedir. Fakat bu farkın istatistiksel olarak anlamlı bulunmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Deney grubunun baba eğitim durumlarına göre son test akademik başarı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçlarına Tablo 15'te yer verilmiştir.

Tablo 15.

Deney Grubunun Baba Eğitim Durumlarına Göre Son Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p
Gruplar Arası	27.978	3	9.326	.801	.511
Grup İçi	186.222	16	11.639		
Toplam	214.200	19			

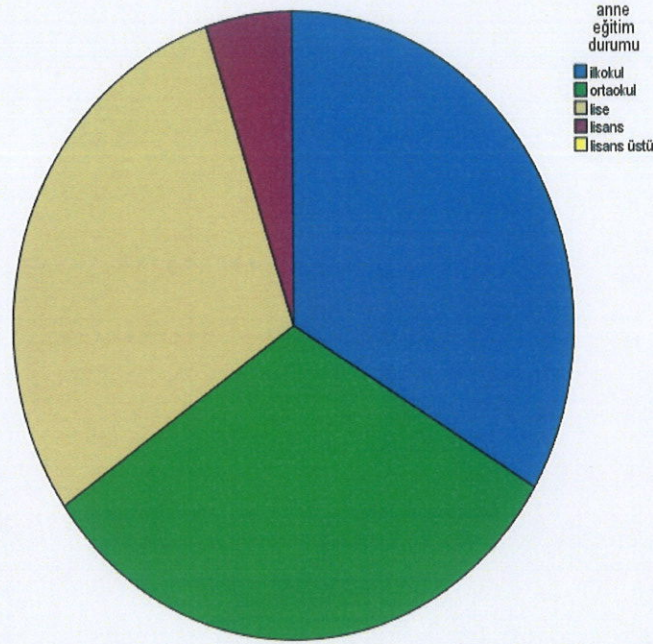
Tablo 15'e göre deney grubu öğrencilerinin baba eğitim durumlarına göre son test akademik başarı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları incelendiğinde $p=.511$ olarak ölçülmüştür. Analiz sonuçlarına göre $p>.05$ olduğundan anlamlı bir fark görülmemektedir. Baba eğitim durumlarına göre deney grubunun son test akademik başarı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçlarına Tablo 16'da yer verilmiştir.

Tablo 16.

Baba Eğitim Durumlarına Göre Deney Grubunun Son Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Gruplar	N	%	$\bar{X}$	s	f	p
İlkokul Mezunu	6	30	16.00	2.530		
Ortaokul Mezunu	9	45	13.44	3.575		
Lise Mezunu	3	15	15.00	5.000	.801	.511
Lisans Mezunu	2	10	16.00	1.414		
Lisansüstü Mezunu	-	-	-	-		
Toplam	20	%100	10.70	3.358		

Tablo 16'ya göre deney grubu öğrencilerinden babası ilkokul ve lisans mezunu olanların son test akademik başarı puan ortalamalarının diğer gruptakilere göre daha yüksek olduğu, babaları ortaokul mezunu olan öğrencilerin son test akademik başarı puan ortalamalarının diğerlerine göre en düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Deney grubu öğrencilerinin babalarının büyük bir çoğunluğunu ortaokul ve ilkokul mezunu babalar oluşturmaktadır. Bu bulgular sonucunda, öğrencilerin ön test akademik başarı puanlarında fark olduğu gözlemlenmektedir. Fakat bu farkın istatistiksel olarak anlamlı bulunmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Kontrol grubu öğrencilerinin anne eğitim durumu dağılımı Şekil 10'da gösterilmiştir.

Şekil 10. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Anne Eğitim Durumu Dağılımı

Şekil 10'da kontrol grubu öğrencilerin anne eğitim durumları incelendiğinde %35'i ilkokul, %35'i ortaokul, %25'i lise, %5'i lisans mezunudur. Deney grubu öğrencileri arasında anne eğitim durumlarına göre lisansüstü mezunu bulunmamaktadır.

Ayrıca bu gruptaki öğrencilerin anne eğitim durumlarına göre büyük bir çoğunluğunu ilkokul mezunu ve ortaokul mezunu annelerin olduğu öğrenciler oluşturmaktadır.

Kontrol grubu öğrencilerinin anne eğitim durumlarına göre ön test akademik başarı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçlarına Tablo 17’de yer verilmiştir.

Tablo 17.

Kontrol Grubu Öğrencilerinin Anne Eğitim Durumlarına Göre Ön Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p
Gruplar Arası	52.714	3	17.571	.898	.464
Grup İçi	313.086	16	19.568		
Toplam	365.800	19			

Tablo 17’ye göre kontrol grubu öğrencilerinin anne eğitim durumlarına göre ön test akademik başarı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları incelendiğinde $p=.464$ olarak ölçülmüştür. Analiz sonuçlarına göre $p>.05$ olduğundan kontrol grubu öğrencilerinin anne eğitim durumlarına göre ön test akademik başarı puanları bakımından anlamlı bir fark görülmemektedir. Anne eğitim durumlarına göre kontrol grubunun ön test akademik başarı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçlarına Tablo 18’de yer verilmiştir.

Tablo 18.

Anne Eğitim Durumlarına Göre Kontrol Grubunun Ön Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Gruplar	N	%	$\bar{X}$	s	f	p
İlkokul Mezunu	7	35	10.71	4.271		
Ortaokul Mezunu	7	35	10.14	3.024		
Lise Mezunu	5	25	9.80	6.099	.898	.464
Lisans Mezunu	1	5	3.00	-		
Lisansüstü Mezunu	-	-	-	-		
Toplam	20	%100	9.90	4.388		

Tablo 18'e göre öğrencilerden annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerin akademik başarı puan ortalamaları diğer öğrencilerden daha yüksek olduğu ve öğrencilerden annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerle annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerin akademik başarı puan ortalamaları hemen hemen birbirine yakın olduğu gözlemlenmektedir. Öğrencilerden annesi lisans mezunu olan öğrencilerin akademik başarı puan ortalamasının diğer öğrencilere göre en düşük olduğu görülmektedir. Kontrol grubunun anne eğitim durumlarına göre son test akademik başarı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçlarına Tablo 19'da yer verilmiştir.

Tablo 19.

Kontrol Grubunun Anne Eğitim Durumlarına Göre Son Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p
Gruplar Arası	25.514	3	8.505	.723	.553
Grup İçi	188.286	16	11.768		
Toplam	213.800	19			

Tablo 19'a göre kontrol grubu öğrencilerinin anne eğitim durumlarına göre son test akademik başarı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları incelendiğinde $p=.553$ olarak ölçülmüştür. Analiz sonuçlarına göre $p>.05$ olduğundan kontrol grubu öğrencilerinin anne eğitim durumlarına göre son test akademik başarı puanları bakımından anlamlı bir fark görülmemektedir. Anne eğitim durumlarına göre kontrol grubunun son test akademik başarı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçlarına Tablo 20'de yer verilmiştir.

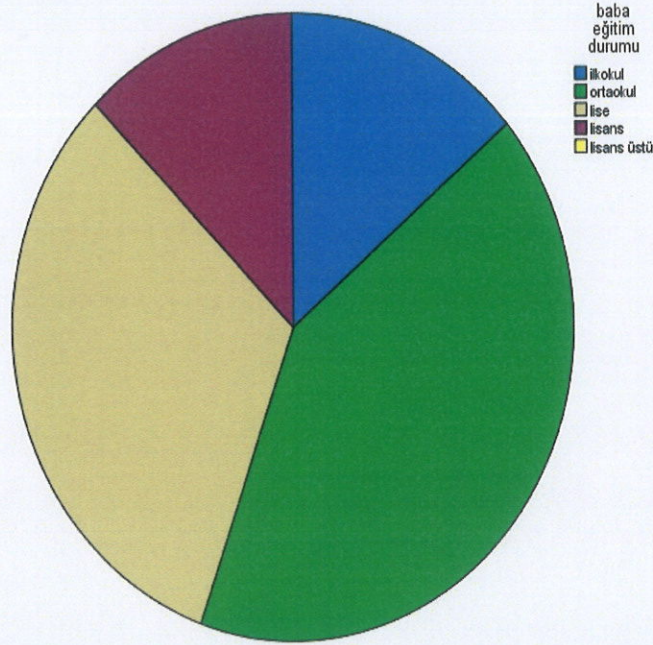
Tablo 20.

Anne Eğitim Durumlarına Göre Kontrol Grubunun Son Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Gruplar	N	%	$\bar{X}$	s	f	p
İlkokul Mezunu	7	35	9.71	3.729		
Ortaokul Mezunu	7	35	9.14	3.625		
Lise Mezunu	5	25	12.00	2.550	.723	.553
Lisans Mezunu	1	5	10.00	-		
Lisansüstü Mezunu	-	-	-	-		
Toplam	20	%100	10.10	3.354		

Tablo 20'ye göre öğrencilerden annesi lise mezunu olan öğrencilerin akademik başarı puan ortalamaları diğer öğrencilerden daha yüksek olduğu ve öğrencilerden annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerle annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerin akademik başarı puan ortalamaları hemen hemen birbirine yakın olduğu gözlemlenmektedir. Öğrencilerden annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerin akademik başarı puan ortalamasının diğer öğrencilere göre en düşük olduğu görülmektedir. Elde edilen bulgular incelendiğinde, öğrencilerin son test akademik başarı puanlarında fark oluştuğu ancak bu farkın istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç olmadığı tespit edilmiştir. Anneleri lise mezunu olan öğrencilerin akademik başarı puanları ortalamaları en yüksek olduğundan bu sonucun anneleri lise mezunu olan öğrencilerin lehine olduğu ifade edilebilir.

Kontrol grubu öğrencilerinin baba eğitim durumu dağılımı verilmiştir.

Şekil 11. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Baba Eğitim Durumu Dağılımı

Şekil 11'de kontrol grubu öğrencilerin baba eğitim durumları incelendiğinde %15'i ilkokul, %45'i ortaokul, %30'i lise, %10'i lisans mezunudur. Kontrol grubu öğrencileri arasında baba eğitim durumlarına göre lisansüstü mezunu bulunmamaktadır. Ayrıca bu gruptaki öğrencilerin baba eğitim durumlarına göre büyük bir çoğunluğunu ortaokul mezunu ve lise mezunu babaların olduğu öğrenciler

oluşturmaktadır. Kontrol grubu öğrencilerinin baba eğitim durumlarına göre ön test akademik başarı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçlarına Tablo 21’de yer verilmiştir.

Tablo 21.

Kontrol Grubunun Baba Eğitim Durumlarına Göre Ön Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p
Gruplar Arası	4.911	3	1.637	.073	.974
Grup İçi	360.889	16	22.556		
Toplam	365.800	19			

Tablo 21’e göre kontrol grubu öğrencilerinin baba eğitim durumlarına göre ön test akademik başarı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları incelendiğinde $p=.974$ olarak ölçülmüştür. Analiz sonuçlarına göre $p>.05$ olduğundan kontrol grubu öğrencilerinin baba eğitim durumlarına göre ön test akademik başarı puanları bakımından anlamlı bir fark görülmemektedir. Baba eğitim durumlarına göre kontrol grubunun ön test akademik başarı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçlarına Tablo 22’de yer verilmiştir.

Tablo 22.

Baba Eğitim Durumlarına Göre Kontrol Grubunun Ön Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Gruplar	N	%	$\bar{X}$	s	f	p
İlkokul Mezunu	3	15	9.33	5.033		
Ortaokul Mezunu	9	45	9.56	3.877		
Lise Mezunu	6	30	10.50	3.937	.073	.974
Lisans Mezunu	2	10	10.50	10.607		
Lisansüstü Mezunu	-	-	-	-		
Toplam	20	%100	9.90	4.388		

Tablo 22'ye göre öğrencilerden babası lise mezunu ve lisans mezunu olan öğrencilerin ön test akademik başarı puan ortalamaları birbirine eşit olduğu gibi diğerlerine göre daha yüksek, babası ilkokul mezunu olanların ön test akademik başarı puan ortalamalarının diğerlerine göre en düşük olduğu görülmektedir. Elde edilen bulgular incelendiğinde, öğrencilerin ön test akademik başarı puanlarında fark olduğu ancak bu farkın istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç olmadığı tespit edilmiştir. Babaları lise ve lisans mezunu olan öğrencilerin akademik başarı puanları ortalamaları en yüksek olduğundan bu sonucun babaları lise ve lisans mezunu olan öğrencilerin lehine olduğu ifade edilebilir. Kontrol grubu öğrencilerinin baba eğitim durumlarına göre son test akademik başarı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçlarına Tablo 23'te yer verilmiştir.

Tablo 23.

Kontrol Grubunun Baba Eğitim Durumlarına Göre Son Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p
Gruplar Arası	21.800	3	7.267	.606	.621
Grup İçi	192.000	16	12.000		
Toplam	213.800	19			

Tablo 23'e göre kontrol grubu öğrencilerinin baba eğitim durumlarına göre son test akademik başarı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları incelendiğinde $p=.621$ olarak ölçülmüştür. Analiz sonuçlarına göre $p>.05$ olduğundan kontrol grubu öğrencilerinin baba eğitim durumlarına göre son test akademik başarı puanları bakımından anlamlı bir fark görülmemektedir. Baba eğitim durumlarına göre grupların son test akademik başarı puanlarına ilişkin ANOVA sonuçlarına Tablo 24'te yer verilmiştir.

Tablo 24.

Baba Eğitim Durumlarına Göre Kontrol Grubunun Son Test Akademik Başarı Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Gruplar	N	%	$\bar{X}$	s	f	p
İlkokul Mezunu	3	15	9.33	4.726		
Ortaokul Mezunu	9	45	9.33	3.536		
Lise Mezunu	6	30	10.83	2.639	.606	.621
Lisans Mezunu	2	10	12.50	3.536		
Lisansüstü Mezunu	-	-	-	-		
Toplam	20	%100	10.10	3.354		

Tablo 24'e göre öğrencilerden babası lisans mezunu olan öğrencilerin son test akademik başarı puan ortalamaları diğerlerine göre daha yüksek, babası ilkokul mezunu ve ortaokul mezunu olan öğrencilerin son test akademik başarı puan ortalamalarının birbirlerine eşit olduğu ve diğerlerine göre en düşük olduğu görülmektedir. Babaları lise mezunu olan öğrencilerin son test akademik başarı puan ortalamaları babaları ilköğretim ve ortaokul mezunu olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Elde edilen bulgular incelendiğinde, öğrencilerin son test akademik başarı puanlarında fark olduğu ancak bu farkın istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç olmadığı tespit edilmiştir. Babaları lisans mezunu olan öğrencilerin akademik başarı puanları ortalamaları en yüksek olduğundan bu sonucun babaları lisans mezunu olan öğrencilerin lehine olduğu ifade edilebilir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde önceki bölümde açıklanan bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar, bu sonuçlar doğrultusunda geliştirilen tartışma ve öneriler yer almaktadır.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Bu araştırma ile Sosyal Bilgiler dersi Yeryüzünde Yaşam ünitesinde yer alan iklim ve insan ilişkisi konularının öğretiminde materyal destekli öğretim (gösteri yöntemi, istasyon tekniği ve eğitsel oyun tekniği) uygulanması ile birlikte öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmadaki deney ve kontrol gruplarına bakıldığında materyal destekli öğretimin uygulandığı deney grubunun lehine pozitif yönde anlamlı bir artış sağlandığı sonucu elde edilmiştir. Yapılan çalışma Sosyal Bilgiler dersi Yeryüzünde Yaşam ünitesi iklim ve insan ilişkisi konularının materyal destekli öğretimin (gösteri yöntemi, istasyon tekniği ve eğitsel oyun tekniği) kullanılması bakımından özgündür.

Dünyamızda artık bilimin ve teknolojinin ön planda yer alması sebebiyle eğitim faaliyetlerinin önemi de artmıştır. Daha iyi, daha hızlı ve ekonomik olarak daha uygun bir şekilde nasıl öğretiriz sorusuna cevap aranmaya başlanmıştır. Bu yüzden derslerin öğretilmesi sürecinde birçok eğitim yöntem ve teknikleri kullanılmaya başlanmıştır. Ülkemizde de daha iyi eğitim şartlarının oluşması için birçok araştırma yapılmıştır. Sosyal Bilgiler dersi “Yeryüzünde Yaşam” ünitesi iklim ve insan ilişkisi konularının materyal destekli öğretiminin bazı değişkenler açısından öğrencilerin akademik başarılarını nasıl etkilediği yönündeki istatistiksel analiz sonuçları şu şekildedir:

Birinci Alt Probleme “Materyal destekli öğretimin (gösteri yöntemi, istasyon tekniği ve eğitsel oyun tekniği) uygulandığı deney grubu ile geleneksel öğretim yönteminin (düz anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği) uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarıları üzerinde etkileri nelerdir?” sorusu üzerinde araştırma yapılmıştır. Birinci alt probleme ilişkin istatistiksel sonuçlara bakıldığında her iki grubun ön test ve son test aritmetik ortalama ve standart sapma sonuçları şu şekildedir: Deney grubuna uygulaması yapılan iklim ve insan ilişkisi konularını materyal destekli öğretim (gösteri yöntemi, istasyon tekniği ve eğitsel oyun tekniği) ile öğrenen deney grubu öğrencilerinin ön test aritmetik ortalamaları 10.40 son test aritmetik ortalama değerinin ise 14.70 olduğu görülmektedir. Bu veriler öğrencilerin materyal destekli öğretim (gösteri yöntemi, istasyon tekniği ve eğitsel oyun tekniği) ile öğretiminden sonra aritmetik ortalamalarının arttığını göstermektedir.

Yeryüzünde Yaşam ünitesi iklim ve insan ilişkisi konularının öğretiminde geleneksel öğretimin (düz anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği) uygulandığı kontrol grubuna ait aritmetik ortalama değerlerine bakıldığında; kontrol grubu ön test aritmetik ortalamasının 9.90 kontrol grubu son test aritmetik ortalamasının ise 10.10 olduğu görülmektedir. Bu sonuç kontrol grubu öğrencilerine ait aritmetik ortalamasının çok az miktarda değiştiğini göstermektedir. Ayrıca geleneksel öğretim (düz anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği), materyal destekli öğretime (gösteri yöntemi, istasyon tekniği ve eğitsel oyun tekniği) kıyasla aritmetik ortalamada düşük bir etki meydana getirdiğini söylemek doğru olacaktır. Standart sapma değerleri incelendiğinde materyal destekli öğretimin (gösteri yöntemi, istasyon tekniği ve eğitsel oyun tekniği) uygulandığı deney grubu ön test standart sapmanın 3.858 deney grubu son test standart sapmanın ise 3.358 olduğu görülmektedir.

Geleneksel öğretimin (düz anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği) uygulandığı kontrol grubu ön test standart sapmanın 4.388 kontrol grubu son test standart sapmanın ise 3.354 olduğu görülmektedir. Sonuç olarak materyal destekli öğretimin (gösteri yöntemi, istasyon tekniği ve eğitsel oyun tekniği) uygulandığı deney grubu öğrencilerinin başarı seviyesi geleneksel öğretimin (düz anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği) uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin başarı seviyesine göre daha belirgin bir artış ortaya çıkmaktadır.

İkinci alt problemde “Materyal destekli öğretimin uygulandığı deney gurubu ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol gurubu öğrencilerinin ön-test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” sorusu üzerinde araştırma yapılmıştır. Öğrencilerin ön test başarı puanları analiz edildiğinde deney grubu öğrencilerinin ön test aritmetik ortalamasının 10.40 kontrol grubu öğrencilerinin ön test aritmetik ortalamasının ise 9.90 olduğu tespit edilmiş ve bunun sonucunda deney grubu ile kontrol grubunun ön test aritmetik ortalama düzeylerinin benzer seviyede olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca p değerinin .684 olduğu görülmektedir. p değerinin .05’ten büyük olmasından dolayı materyal destekli öğretimin (gösteri yöntemi, istasyon tekniği ve eğitsel oyun tekniği) uygulandığı deney grubu öğrencileri ile geleneksel öğretimin (düz anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği) uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin iki ön testleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

Üçüncü alt problemde “Materyal destekli öğretimin uygulandığı deney gurubu ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol gurubu öğrencilerinin son-test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” sorusu üzerinde araştırma yapılmıştır. Öğrencilerin son test başarı puanları analiz edildiğinde deney grubu öğrencilerinin son test aritmetik ortalamasının 14.70 kontrol grubu öğrencilerinin son test aritmetik ortalamasının ise 10.10 olduğu tespit edilmiş ve bunun sonucunda deney grubu ile kontrol grubunun son test aritmetik ortalama düzeylerinin farklı seviyede olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca p değerinin .01 olduğu görülmektedir. p değerinin .05’ten küçük olmasından dolayı materyal destekli öğretimin (gösteri yöntemi, istasyon tekniği ve eğitsel oyun tekniği) uygulandığı deney grubu öğrencileri ile geleneksel öğretimin (düz anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği) uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin iki son testleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir.

Dördüncü alt problemde “Geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin ön-test ve son-test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” sorusu üzerine araştırma yapılmıştır.

Yapılan analizler sonucunda Yeryüzünde Yaşam ünitesi iklim ve insan ilişkisi konularının geleneksel öğretimin (düz anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği) uygulandığı kontrol grubu öğrencilerine ait verilerde p değeri .798 olarak

görülmektedir. p değerinin .05'ten büyük olmasından dolayı ön test-son test arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın ortaya çıkmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Sonuç olarak Yeryüzünde Yaşam ünitesi iklim ve insan ilişkisi konularının öğretiminde geleneksel öğretimin (düz anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği) uygulandığı kontrol grubuna ait ön test-son test sonuçları arasında anlamlı bir farklılık oluşmamıştır.

Beşinci alt problemde “Materyal destekli öğretimin uygulandığı deney gurubu öğrencilerinin ön-test ve son-test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” sorusu üzerine araştırma yapılmıştır. Analiz sonuçları, Yeryüzünde Yaşam ünitesi iklim ve insan ilişkisi konularının öğretiminde materyal destekli öğretimin (gösteri yöntemi, istasyon tekniği ve eğitsel oyun tekniği) uygulandığı deney grubu öğrencilerine ait başarının, deney öncesi ve deney sonrası puanları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Analiz sonuçlarına göre p değeri .01 olarak bulunmuştur. p değerinin .05 ten küçük olması anlamlı bir farkın ortaya çıktığını kanıtlamaktadır. Bu sonuçlara göre, Yeryüzünde Yaşam ünitesi iklim ve insan ilişkisi konularının öğretiminde materyal destekli öğretim (gösteri yöntemi, istasyon tekniği ve eğitsel oyun tekniği) kullanılarak öğretimi öğrencilerin akademik başarılarını pozitif yönde arttırmada etkili olmuştur.

Altıncı alt problemde “Materyal destekli öğretimin uygulandığı deney gurubu ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol gurubu öğrencilerinin akademik başarılarına etkisinde, cinsiyet açısından anlamlı bir fark göstermekte midir?” sorusu üzerine araştırma yapılmıştır. Materyal destekli öğretimin (gösteri yöntemi, istasyon tekniği ve eğitsel oyun tekniği) uygulandığı deney grubu ile geleneksel öğretimin (düz anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği) uygulandığı kontrol grubunda kız ve erkek öğrencilerin akademik başarı ön test ve son testlerinin istatistiksel ölçümlerinde cinsiyet açısından bakıldığında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca deney ve kontrol grubu öğrencilerinin ön test ve son test akademik başarı puanlarının kız öğrenciler lehine olduğu görülmektedir.

Yedinci alt problemde “Materyal destekli öğretimin uygulandığı deney gurubu ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol gurubu öğrencilerinin akademik başarılarına etkisinde, anne-babanın eğitim durumları açısından anlamlı bir fark göstermekte midir?” sorusu üzerine araştırma yapılmıştır.

Materyal destekli öğretimin (gösteri yöntemi, istasyon tekniği ve eğitsel oyun tekniği) uygulandığı deney grubunda öğrencilerin ön test ve son test akademik başarı puanlarının anne eğitim durumlarına göre anlamlı bir fark göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Ön test akademik başarı puanları açısından bakıldığında öğrencilerden anneleri ilkokul mezunu olanların diğerlerine göre yüksek, ortaokul mezunu olanların ise diğerlerine göre düşük olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda materyal destekli öğretimin (gösteri yöntemi, istasyon tekniği ve eğitsel oyun tekniği) uygulandığı deney grubunda öğrencilerinin, anne eğitim durumlarına göre ön test akademik başarı puanlarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı bulunmadığı sonucu elde edilmiştir. Son test akademik başarı puanlarına göre de anneleri ilkokul mezunu olanların diğerlerine göre yüksek, anneleri ortaokul mezunu olanların ise diğerlerine göre düşük olduğu sonucu bulunmuştur. Bu bulgular doğrultusunda materyal destekli öğretimin (gösteri yöntemi, istasyon tekniği ve eğitsel oyun tekniği) uygulandığı deney grubunda öğrencilerinin, anne eğitim durumlarına göre son test akademik başarı puanlarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı bulunmadığı sonucu elde edilmiştir.

Materyal destekli öğretimin (gösteri yöntemi, istasyon tekniği ve eğitsel oyun tekniği) uygulandığı deney grubunda öğrencilerin ön test ve son test akademik başarı puanlarının baba eğitim durumlarına göre anlamlı bir fark göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Ön test akademik başarı puanları açısından bakıldığında öğrencilerden babaları lise mezunu olanların diğerlerine göre yüksek, ortaokul mezunu olanların ise diğerlerine göre düşük olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda materyal destekli öğretimin (gösteri yöntemi, istasyon tekniği ve eğitsel oyun tekniği) uygulandığı deney grubunda öğrencilerinin, baba eğitim durumlarına göre ön test akademik başarı puanlarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı bulunmadığı sonucu elde edilmiştir. Son test akademik başarı puanlarına göre babaları ilkokul ve lisans mezunu olanların denk olduğu gibi diğerlerine göre yüksek, babaları ortaokul mezunu olanların ise diğerlerine göre düşük olduğu sonucu bulunmuştur. Bu bulgular doğrultusunda materyal destekli öğretimin (gösteri yöntemi, istasyon tekniği ve eğitsel oyun tekniği) uygulandığı deney grubunda öğrencilerinin, baba eğitim durumlarına göre son test akademik başarı puanlarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı bulunmadığı sonucu elde edilmiştir.

Geleneksel öğretimin (düz anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği) uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin ön test ve son test akademik başarı puanlarının anne eğitim durumlarına göre anlamlı bir fark göstermediği tespit edilmiştir. Ön test akademik başarı puanları göz önüne alındığında öğrencilerden anneleri ilkokul mezunu olanların diğerlerine göre yüksek, lisans mezunu olanların ise diğerlerine göre düşük olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda geleneksel öğretimin (düz anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği) uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin, anne eğitim durumlarına göre ön test akademik başarı puanlarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı bulunmadığı sonucu elde edilmiştir. Son test akademik başarı puanlarına göre anneleri lise mezunu olanların diğerlerine göre yüksek, anneleri ortaokul mezunu olanların ise diğerlerine göre düşük olduğu sonucu bulunmuştur. Bu bulgular doğrultusunda geleneksel öğretimin (düz anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği) uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin, anne eğitim durumlarına göre son test akademik başarı puanlarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı bulunmadığı sonucu elde edilmiştir.

Geleneksel öğretimin (düz anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği) uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin ön test ve son test akademik başarı puanlarının baba eğitim durumlarına göre anlamlı bir fark göstermediği tespit edilmiştir. Ön test akademik başarı puanları göz önüne alındığında öğrencilerden babaları lise ve lisans mezunu olanların akademik başarı puanları denk olduğu gibi diğerlerine göre yüksek, ilkokul mezunu olanların ise diğerlerine göre düşük olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda geleneksel öğretimin (düz anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği) uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin, baba eğitim durumlarına göre ön test akademik başarı puanlarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı bulunmadığı sonucu elde edilmiştir. Son test akademik başarı puanlarına göre babaları lisans mezunu olanların diğerlerine göre yüksek, babaları ilkokul ve ortaokul mezunu olanların başarı puanları eşit olduğu gibi diğerlerine göre düşük olduğu sonucu elde edilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda geleneksel öğretimin (düz anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği) uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin, baba eğitim durumlarına göre son test akademik başarı puanlarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı bulunmadığı sonucu elde edilmiştir. Sonuç olarak materyal destekli öğretim uygulamalarının geleneksel öğretim uygulamalarına göre öğrencilerinin akademik başarı düzeylerini daha fazla

artırdığı ve öğrencilerin cinsiyeti ve anne baba eğitim durumlarının akademik başarı düzeyleri üzerinde etkili olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Alkar (2017) yapmış olduğu çalışmada bilgisayar destekli materyallerle öğretimin geleneksel öğretim yöntemlerine göre başarı düzeylerini belirgin bir şekilde artırdığı sonucuna ulaşmıştır. Yine Uslu (2016) yılında yaptığı çalışmada işbirlikli öğrenme yönteminin akademik başarıyı etkilediğini çalışmasında göstermiştir ve öğrencilerin cinsiyetinin ise başarı düzeylerini etkilemediği sonucuna bezer bir şekilde ulaşmıştır. Karaca'nın (2014) araştırmasında probleme dayalı öğrenme yönteminin materyal destekli öğretim yöntemi gibi öğrencilerin başarılarını artırdığını belirtmiştir. Aykaç (2007), "Sosyal Bilgiler Dersinde Aktif Öğretim Yöntemlerinin Kullanılmasının Öğrencilerin Derse Karşı Tutumuna, Erişi Düzeyine ve Kalıcılığa Etkisi" isimli çalışması sonucunda aktif öğrenme yöntemlerinin kullanılmasının öğrenmenin kalıcılığını ve öğrencilerin derse karşı tutumlarını geleneksel öğretim yöntemlerine göre daha fazla etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Günindi (2005) araştırmasında kullanılan yöntem ve araç gereçlerin ilköğretim sosyal bilgiler dersinin işlenmesine etkilerini araştırmış ve sosyal bilgiler derslerinde kullanılan yöntem ve araç gereçlerin başarıyı artırdığı sonucuna ulaşmıştır. Özdemir (2005), "Sosyal Bilgiler Dersinde İşbirliğine Dayalı Öğrenme Yöntemin İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Problem Çözme Başarısına Etkisi" isimli çalışmasında araştırmacı işbirliğine dayalı öğrenme yönteminin kullanılmasıyla birlikte 6. Sınıf öğrencilerinin problem çözme başarılarında pozitif yönde bir etkisinin olduğunu ortaya koymuştur. Akpınar (1999) ve Uşun (2000) yapmış olduğu çalışmalarda bilgisayar destekli öğretimin başarıyı artırdığı belirtilmiştir

5.2. Öneriler

1. Sosyal Bilgiler dersinde materyal destekli öğretim yönteminin uygulanmasının öğrenci başarısını artırmasından ve öğrencilerin derse daha aktif bir şekilde katılımını sağlamasından dolayı daha fazla tercih edilmelidir.
2. Geleneksel öğretim yöntemleri terk edilerek öğrencilerin derse karşı ilgilerini canlı tutan ve öğrenmeyi daha kolay hale getiren öğretim yöntem ve teknikleri kullanılmalıdır.

3. Sosyal Bilgiler derslerinde öğretmenler sadece ders kitaplarını materyal olarak kullanmamalıdır.
4. Öğrenme ve öğretme süreçlerini geliştirici araştırmalara akademik kaynaklarda daha fazla yer verilmelidir.
5. Öğrencilerin dersleri yeterince öğrenememelerinin altında yatan sebepler araştırılmalıdır.
6. Öğretmenlere farklı öğretim yöntem ve teknikleri gösterilerek nasıl uygulayabilecekleri konusunda hizmet içi eğitim ve seminerler verilmelidir.
7. Sınıf mevcutları kalabalık olmamalı, sınıflarda daha fazla görsel ve dokunsal materyallere yer verilmelidir.
8. Öğrencilerin uygulamaları daha kolay yapmaları için gerekli malzemeler okul idaresi tarafından temin edilmelidir.
9. Sosyal Bilgiler dersi “Yeryüzünde Yaşam” ünitesindeki iklim ve insan ilişkisi konularının ders kitaplarında içerik olarak daha dikkat çekici bir şekilde verilmesi için eser sahipleri ve yayıncılar tarafından daha kapsamlı çalışmalar yapılmalıdır. Bu konudaki eleştirilere önem vermeleri sağlanmalıdır.
10. Derslerde öğrencilerin yapılan uygulamaları daha kolay anlayabilmeleri ve konuyu hatırladıkça tutabilmeleri için daha uzun süreli uygulamalar yaptırılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Ablak, S. (2010). *Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan İklim Konuları ve Özel Öğretimi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Sosyal Bilgiler Anabilim Dalı. Ankara.
- Açıkgöz, Ü. K. (2007). *Aktif Öğrenme*. İzmir: Biliş Yayınları.
- Akgün, Ş. (2001). *Fen Bilgisi Öğretimi*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Akgün, E., Yılmaz, E. O. ve Seferoğlu, S. S. (2011). *Vizyon 2023 Strateji Belgesi ve Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (Fatih) Projesi Karşılaştırmalı Bir İnceleme*. XIII Akademik Bilişim Konferansı (AB11). İnönü Üniversitesi. Malatya.
- Akhun, İ. ve Ferguson, G. (1981). Deneysel araştırmaların yapısı ve planlanması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt no. 14. s.1-2.
- Akpınar, B. ve Gezer, B. (2010). Öğrenen Merkezli Yeni Eğitim Yaklaşımlarının Öğrenme Öğretme Sürecine Yansımaları. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*. 14, 1-12.
- Aksoy, B. (2003). İlköğretim Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Coğrafya Konularının Öğretim İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi. C. Şahin (Ed.). *Sosyal Bilgiler Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Alkan, C. (2005). *Eğitim Teknolojileri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Alkar, E. (2017). *Ortaöğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Programı Ülkemiz Ve Dünya Üntesinin Bilgisayar Destekli Materyallerle Öğretiminin Öğrencilerinin Akademik Başarısına Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Burdur.
- Arıcı, N. ve Kıdıman, E. (2008). Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde Probleme Dayalı Öğrenme Yönteminin Akademik Başarıya ve Öğrenmenin Kalıcılığına Etkisi. *E-Journal of New World Sciences Academy*. 3(1), 44-53.
- Arıkan, R. (2013). *Araştırma Yöntem ve Teknikleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Ata, B. (2006). Sosyal Bilgiler Öğretim Programı. C. Öztürk (Ed.), *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Pegem A. Yayıncılık.
- Atayeter, Y. ve Tozkoparan, U. (2014). “Sosyal Bilgiler Öğretmenleri ve 6. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Gezi Gözlem Yönteminin Uygulanmasına Yönelik Görüşleri” *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*. 3. S. 1-21. 30.05.2018 tarihinde <http://mehmetakif.dergipark.gov.tr/download/article-file/207752> adresinden alınmıştır.
- Atayeter, Y. ve Tozkoparan, U. (2016). Sosyal Bilgiler Derslerinden Gezi Gözlem Yöntemini Planlama, Uygulama ve Sonuçlandırma Açısından Bir Değerlendirme. Hasan Babacan ve Sevilay Özer (Ed.). *Sosyal ve Liberal Bilimlerde Yeni Yönelimler* (s. 171-190). Ankara: Gece Kitaplığı.
- Atayeter, Y., Arslan, M., Sakar, T. ve Tozkoparan, U. (2017). 2016-2017 Eğitim Öğretim Yılı 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabının Coğrafya Görselleri Yönünden Değerlendirilmesi. Zafer Gölen ve İbrahim Serbestoğlu (Ed.). *Sosyal ve Liberal Bilimlerde Yeni Yönelimler 2*. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Aydın, İ. (2006). *Eğitim ve Öğretimde Etik*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Aydın, H. (2006). Öğrenme-Öğretme Sürecinde Yeni Yaklaşımlar. N. Aykaç (Ed.). *Öğrenme-Öğretme Sürecinde Planlama ve Uygulama*. Ankara: Naturel Yayıncılık.
- Aykaç, N. (2007). Sosyal Bilgiler Dersinde Aktif Öğretim Yöntemlerinin Kullanılmasının Öğrencilerin Dersine Karşı Tutumuna, Erişi Düzeyine ve Kalıcılığa Etkisi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 23, 24-37.
- Aykaç, M. (2008). *Sosyal Bilgiler Dersinde Yaratıcı Dramanın Yöntem Olarak Kullanılmasının Öğrenci Başarısına Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı. Ankara.
- Aykaç, N. (2014). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

- Aytuna, H. A. (1949). *Özel Öğretim Metodu*. Cilt:2. İstanbul.
- Balcı A. (1996). *Sosyal Bilgilerde Araştırma Yöntem Teknik ve İlkeleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Barth, J. L. ve Demirtaş, A. (1996). *İlköğretimde Sosyal Bilgiler Öğretimi Kaynak Üniteler*. Ankara: Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi Deneme Basımı.
- Benek, İ. (2012). *İstasyonlarda Öğrenme Tekniğinin İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Fen Ve Teknoloji Dersindeki Başarılarına Etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Van.
- Bursalıoğlu, Z. (2008). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranışlar*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Büyükkaragöz, S. (1997). *Program Geliştirme Kaynak Metinler*. Konya: Kuzucular Ofset.
- Büyükkaragöz, S. ve Çivi, C. (1999). *Genel Öğretim Metodları*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Büyüköztürk Ş. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayıncılık
- Büyüköztürk, Ş. (2000). *İstatistik*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2001). *DeneySEL Desenler*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Can, A. (2013). *Spss İle Nicel Veri Analizi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Can, G., Yaşar, Ş. ve Sözer, E. (1998). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Cemil, Ö. (Ed.). (2006). *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Cırık, İ. (2008). Çokkültürlü Eğitim ve Yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 35, 20-40.

- Çelikkaya, T. ve Ünal, Ç. (2009). Yapılandırmacı Yaklaşımın Sosyal Bilgiler Öğretiminde Başarı Tutum ve Kalıcılığa Etkisi (5. Sınıf Örneği). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13 (2), ss. 197-212.
- Çepni, S. ve Çil, E. (2010). *Yeni Fen ve Teknoloji Programları (4-8) Planlama, Uygulama ve SBS ile İlişkilendirme*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Çilenti, K. (1995). *Eğitim Teknolojisi ve Öğretim*. Ankara: Yargıcı Matbaası.
- Çilenti, K. ve Özer, B. (1988). *Özel Öğretim Yöntemleri*. Eskişehir: Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Demir, M.R. (2008). *İstasyonlarda Öğrenme Modelinin Hayat Bilgisi Dersindeki Üst Düzey Beceriler Üzerine Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi. Ankara.
- Demirel, Ö. (1994). *Genel Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Usem Yayınları.
- Demirel, Ö. (2010). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2010). *Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Demirel, Ö. ve Altun, E. (2007). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Demirörs, F. (2007). *Lise 1. Sınıf Öğrencileri İçin Ohm Yasası Konusunda Öğrenme İstasyonlarının Geliştirilmesi ve Uygulanması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Doğanay, H. (1999). *Coğrafyaya Giriş*. Konya: Çizgi Yayınevi.
- Doğanay, A. (2003). *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*. C. Öztürk (Ed.). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Doğanay, A. (Ed.). (2008). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Doğanay, H. (2014). *Coğrafya Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Dönmez, C. (2003). Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler. C. Öztürk (Ed.). *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu Sosyal Bilgiler*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

- Dönmez, C. ve Yazıcı, K. (2015). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Duffy, J. ve McDonald, J. (2011). *Teaching and Learning With Technology Pearson*. (4th ed.). Boston, MA: Pearson Education. Ally&Bacon
- Duman, B. ve Atar, E. (2004). Data Show Teknolojisinin Coğrafya Dersinde Soyut Konuların Öğretilmesinde Öğrencilerin Akademik Başarısı ve Motivasyon Üzerine Etkisi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*. 3(4), Article 11.
- Erden, M. (2000). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. İstanbul: Alkım Yayınevi
- Ergün, M. ve Özdağ, A. (1997). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. İstanbul: Kaya Matbaacılık.
- Erol, O. (2010). *Genel Klimatoloji*. İstanbul: Çantay Yayınevi.
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Yelkentepe Yayınları.
- Ertürk, S. (1988). Türkiye’de Eğitim Felsefesi Sorunu. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı 3, 8-20.
- Gardner., Demirtaş, A. ve Doğanay, A. (1997). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi. Ankara.
- Gömlüksiz, M. (1993). *Kubaşık Öğrenme Yöntemi İle Geleneksel Yöntemin Demokratik Tutumlar ve Erişime Etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Çukurova Üniversitesi. Adana.
- Göncüoğlu, Ö. G. (2010). *6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Demokrasinin Serüveni Ünitesinin Öğretiminde Drama ve İşbirlikli Öğretim Yöntemlerinin Öğrenci Tutum ve Başarısına Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Niğde.
- Gönençgil, B. (2008). *Doğal Süreçler Açısından İklim Değişikliği ve İnsan*. İstanbul: Çantay Yayıncılık.
- Güngör, A. ve Açıkgöz, Ü. K. (2005). İşbirlikli Öğrenme ve Geleneksel Öğretimin Okuduğunu Anlama Üzerinde Etkileri Cinsiyet İlişkileri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. Sayı 4, 354-378.

- Güngördü, E. (2006). *Coğrafyada Öğretim Yöntemleri ve Çağdaş Öğretim*. Ankara: Asil Yayıncılık.
- Günindi, Y. (2005). *Kullanılan Yöntem ve Araç-Gereçlerin İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinin İşlenmesine Etkileri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.
- Hesapçıoğlu, M. (1994). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. İstanbul: Beta Yayınları.
- İşman, A. (2008). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- İşman, A. ve Eskicumalı, A. (1999). *Eğitimde Planlama ve Değerlendirme*. Adapazarı: Değişim Yayınları.
- Kabapınar, Y. (2009). *İlköğretimde Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Maya Akademi Yayıncılık.
- Kan, Ç. (2006). Etkili Sosyal Bilgiler Öğretimi Arayışı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. Cilt:14, No:2, 537-544. Kastamonu.
- Kaptan, F. (1999). *Fen Bilgisi Öğretimi*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Karabıyık, E. (2013). *İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı*. Ankara: Evren Yayıncılık.
- Karakuş, U. (2006). *Coğrafyada İklim Konularının Öğretiminde Deney Yönteminin Öğrenci Başarı Düzeyine Etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı, Coğrafya Öğretmenliği Bilim Dalı. Ankara.
- Karasar N. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kılıçoğlu, G. (2009). Sosyal Bilgiler Tanımı, Dünyada ve Ülkemizde Gelişimi ve Önemi. M. Safran (Ed.). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Koçman, A. (1993). *Türkiye İklimi*. İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.
- Köstüklü, N. (1998). *Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi*. Konya: Sebat Ofset
- Köstüklü, N. (2006). *Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi*. Konya: Sebat Ofset

- Kuş, E. (2012). *Nicel-Nitel Araştırma Teknikleri*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Küçükahmet, L. (1998). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Küçükahmet, L. (2001). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Küçükilhan, S. (2013). *Öğrenci Takımları-Başarı Bölümleri (Ötbb) Tekniğinin Sosyal Bilgiler Dersindeki Akademik Başarıya Ve Kalıcılığa Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Afyon.
- Lee, C. K. E., Ng, M. ve Phang, R.(1999). *A School-Based Study Of Cooperative Learning And Its Effects and Classroom Climate In Four Social Studies Classrooms*. Procedia Social and Behavioral Sciences, 15, 1802-1805.
- Maden, E. ve Durukan, S. (2010). *İstasyon Tekniğinin Yaratıcı Yazma Becerisi Kazandırmaya ve Derse Karşı Tutuma Etkisi*. TÜBAR-XXVII.
- Manuel, B. (1974). *How To Build A Learning Station: everything a teacher should know*. Chelmsford, Massachusetts Merrimack Education Center.
- MEB, (2002). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- MEB, (2005). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 6-7. Sınıflar Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- Mergen, H. H. (2011). *İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrenme İstasyonları Uygulamasının Akademik Başarıya ve Kalıcılığa Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Afyon.
- Nurses, S. (2014). *6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Yer Alan Türkiye'de İklim Bölgeleri Konusunun Öğretiminde Görsel Materyalleri Kullanmanın Öğrenci Başarısına Etkileri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Erzurum.
- Oğuzkan, F. (1981). *Eğitim terimleri sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumları Yayınları.

- Oktaýlar, H. C. (2008). *Öğretmen Adayları İçin KPSS Eğitim Bilimleri*. Ankara: Yargı Yayınevi.
- Oruç, Ş., Tokçan, H. ve Demirkaya, H. (2006). *Osmanlı Dönemi Coğrafya ve Coğrafya Öğretimi*. Ankara: Beyaz Kalem Yayıncılık.
- Ömeroğlu, E. v.d. (2003). *Okul Öncesi Eğitimde Drama*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Özdemir, S. ve Yalın, H. İ. (1998). *Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitim İhtiyacının Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma*. VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü Yayınları.
- Özdemir, A.F. (2005). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde İşbirliğine Dayalı Öğrenme Yönteminin İlköğretim 6. Sınıfların Problem Çözme Başarısına Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Özdemir, E. H. (2012). *6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersindeki Öğrenme Öğretme Süreçlerinin Değerlendirilmesi Yeryüzünde Yaşam Ünitesi Örneği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Samsun.
- Özden, Y. (2005). *Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Özensoy, A. ve Aynacı, C. (2015). *İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı*. Ankara: Berkay Yayıncılık.
- Özer, M. (2012). *Fen ve Teknoloji Dersinde Geleneksel Öğretim Yöntemi İle Bilgisayar Destekli Öğretim Yöntemlerinin Öğrenci Başarısına Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Elazığ.
- Özey, R., Üçışık, S. ve Ünlü, M. (2002). *Coğrafya Eğitimi ve Öğretiminde Fotoğfraların Önemi*. *Marmara Coğrafya Dergisi* , 1-8. İstanbul
- Özsoy, O. (2005). *Etkin Öğrenci Etkin Öğretmen Etkin Eğitim*. İstanbul: Hayat Yayıncılık.
- Öztürk, C. (2009). *Sosyal Bilgiler Toplumsal Yaşama Disiplinlerarası Bir Bakış*. Cemil Öztürk (Ed). *Sosyal Bilgiler Öğretimi* (s. 1-32). Ankara: Pegem Akademi.

- Polat, F. (2007). *İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretiminde Öğretmenlerin Kullandıkları Yöntemler ve Karşılaştıkları Sorunlar* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Afyon.
- Saban, A. (2005). *Öğrenme Öğretme Süreci*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Safran, M. (2015). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Safran, M. (Ed.). (2009). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Sağlamer, E. (1984). *İlkokulda Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Tekışık Matbaası.
- Senemoğlu, N. (2010). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*. Ankara: Pegem Akademi.
- Shelly G. (2010) ” *Integrating Tecnology and Digital Media in the Classroom*” USA.
- Sönmez, Ö.F. (2006). *İlköğretim Sosyal Bilgiler 7. Sınıf Karadeniz Bölgesi Konusunun Görsel Araç-Gereçlerle Öğretiminin Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisinin Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Sönmez, V. (1997). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Şafak Matbaacılık.
- Sönmez, V. (1998). *Sosyal bilgiler öğretimi ve öğretmen kılavuzu*. Ankara: Anı Yayınevi.
- Sönmez, V. (2005). *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi Öğretmen Kılavuzu*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sönmez, V. (2007). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şimşek, H. ve Yıldırım, A. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Şahin, S., Atasoy, B. ve Somyürek, S. (2010). *Öğretmen Eğitiminde Örnek Olay Yöntemi*. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 9, 253-277.
- Şimşek, N. (2007). *Öğretim Teknolojileri Kullanımı ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Asil Yayıncılık.
- Şimşek, S. (2016). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tanrıöğen A. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı yayıncılık.

- Taş, M. Y. (2014). *İlköğretim Yedinci Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Araştırma İnceleme Yoluyla Öğretim ve Geleneksel Öğretimin Akademik Başarıya Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Manisa.
- Taşlı, İ. (1998). *Sosyal Bilgiler, Coğrafya Öğretimi Kılavuzu*. Manisa: Tekin Matbaası.
- Taşpınar, M. (2005). *Kuramdan Uygulamaya Öğretim Yöntemleri*. Elazığ: Üniversite Kitapevi.
- Tay, B. Öcal, A. (ed.). (2008). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Tilkibaş, Ş. (2015). *Asit Baz ve Tuz Konularının Öğretiminde Farklı Öğretim Yöntem ve Tekniklerinin Kullanılması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Muğla.
- Toros, S. (2015). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Bilgisayar Destekli Öğretimin Kavram Yanılgılarını Giderme Üzerine Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tozkoparan, U. (2013). *Burdur İlindeki Öğrencilerin Gezi ve Seyahat Kültürüne Yönelik Düşünceleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Burdur.
- Tunçer, B. K. ve Güven, B. (2007). Öğrenme Stratejileri Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarıları, Hatırda Tutma Düzeyleri ve Derse İlişkin Tutumları Üzerindeki Etkisi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.4(2), 1-20.
- Turan, R. ve Ulusoy, K. (2010). *Sosyal Bilgilerin Temelleri*. Ankara: Maya Akademi Yayıncılık.
- Uludağ, Ö. (2003). *İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Araştırma – İnceleme Yoluyla Öğretim ve Geleneksel Öğretimin Akademik Başarıya Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Adana.
- Ural, A., Umay, A. ve Argün, Z. (2008). Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri Tekniği Temelli Öğretimin Matematikte Akademik Başarı ve Özyeterliliğe Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 35, 307-318.

- Uslu, Ö. (2016). *5.Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Öğrencilerin Akademik Başarısı ve Demokratik Tutumlarına Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Burdur.
- Varış, F. (1988). *Eğitimde Program Geliştirme Teori ve Teknikler*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Yaşar, O. (2004). İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Görsel Materyal Kullanımı İle Coğrafya Konularının Eğitim ve Öğretimi. *Milli Eğitim Dergisi*. 163, 104-119.
- Yeşilyurt, E. ve Kazu, H. (2008). Öğretmenlerin Öğretim-Araç Gereçlerini Kullanım Amaçları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 18,Sayı 2 ss.175-188.
- Yetim, B. N. (2015). *Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Yardımseverlik ve Dayanışma Değerlerinin Öğretiminde Kullanılan Örnek Olay ve Drama Yöntemlerinin Etkililiğinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Hatay.

EKLER

EK- 1. Araştırma İzin Belgeleri

Evrak Tarihi ve Sayısı: 09/06/2017-E.6716

T.C.
MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : 79673485-302.08.01-E.6716
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı

09/06/2017

543 788 03 46

SAYIN KADİR ÇELİK

Cumhuriyet Mah. Donatım Sk. No: 3 İç Kapı No: 2 DİNAR/AFYONKARAHİSAR

İlgi : 08/06/2017 tarihli, 28646 sayılı ve "Kadir ÇELİK Hakkında." konulu yazı

"Sosyal Bilgiler Dersi Yeryüzünde Yaşam Ünitesi İklim ve İnsan Yaşantısı Konularının Öğrenme Yaşantılarında Materyal Destekli Öğretiminin Bazı Değişkenler Açısından Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi" konulu tez çalışmanızla ilgili Burdur Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün ilgi yazısı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Yrd. Doç. Dr. Mustafa KILINÇ
Enstitü Müdürü

Ek:İlgi Yazı (3 Sayfa)

BELGENİN ASLI
ELEKTRONİK İMZALIDIR
09.06.2017
Fehat TEPE
Bilgisayar İşletmeni

09/06/2017 Bilgisayar İşletmeni
09/06/2017 Enstitü Sekreteri

F.TEPE
Ş.AY

Evrakı Doğrulamak İçin : <https://ebys.mehmetakif.edu.tr/en/Vision/Dogrula/NU30VZJ>

İstiklal Yerleşkesi 15030 BURDUR
Telefon:+90 248 213 32 02 Faks:+90 248 213 32 09

Ayrıntılı bilgi için iritibat: Fehat TEPE
Evrak Pin Kodu: 19822

e-Posta: ebe@mehmetakif.edu.tr Elektronik Ağ: <http://ebe.mehmetakif.edu.tr> Kep Adresi : maku@hs01.kep.tr
Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak Tarih ve Sayısı: 08/06/2017-E.28646

T.C.
MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 83427534-302.08.01-E.28646
Konu : Kadir ÇELİK Hakkında.

08/06/2017

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : a) 12/05/2017 tarihli, 24031 sayılı ve "Bilimsel ve Eğitim Amaçlı" konulu yazı
b) 29/05/2017 tarihli, 7789640 sayılı ve "Tez Çalışması (Kadir ÇELİK)" konulu yazı

Enstitünüz İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Kadir ÇELİK'in "Sosyal Bilgiler Dersi Yeryüzünde Yaşam Ünitesi İklim ve İnsan Yaşantısı Konularının Öğrenme Yaşantılarında Materyal Destekli Öğretiminin Bazı Değişkenler Açısından Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi" konulu yüksek lisans tezinde kullanılmak üzere geliştirilen başarı testlerini Burdur ili Merkez İlçede yer alan ortaokullarda uygulayabilme isteğinin uygun görülüp görülmediği ile ilgili Burdur Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün ilgi (b) yazısı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Durmuş ACAR
Rektör a.
Rektör Yardımcısı V.

Ek:İlgi (b) yazı örneği (2 sayfa)

Evrak Doğrulamak İçin : <https://cbys.mehmetakif.edu.tr/en/Vision/Dogrula/6L30U1L>

İstiklal Yerleşkesi 15030 BURDUR
Telefon: +90 248 213 11 90 Faks: +90 248 213 11 91

Ayrıntılı bilgi için irtibat: Selda KARATAŞ
Evrak Pin Kodu: 22891

e-Posta: oidb@mehmetakif.edu.tr Elektronik Ağ: <http://oidb.mehmetakif.edu.tr> Kep Adresi : maku@hs01.kep.tr

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

MAKÜ Kayıt Tarih ve No: 07/06/2017 - 9214

T.C.
BURDUR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 39958266-604.01.01-E.7789640
Konu : Tez Çalışması (Kadir ÇELİK)

29/05/2017

MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

16.05.2017 tarihli ve E.5543 sayılı yazımıza istinaden, Valilik Makamının 25/05/2017 tarihli ve E.7590756 sayılı oluru yazımız ekinde gönderilmektedir.

Tez çalışmasının Bakanlığımız Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 2012/13 sayılı Genelgesi doğrultusunda uygulanmasını rica ederim.

Hayri SANDIKÇI
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek : Olur. (1 sayfa)

Bu evrakın 5070 sayılı Kanun gereğince
"İMZA" ile imzalandığı tasdik olunur.
29.05.2017
İbrahim KOSE

Sef

Burdur Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü
Bahçelievler Mah. Şeker Cad.
15100 BURDUR

Ayrıntılı bilgi: N.BOZDEMİR
Telefon : (0248) 233 11 19-142
Faks : (0248) 233 13 43

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 7ec7-0ca9-3ae8-a794-455a koda ile teyit edilebilir.

T.C.
BURDUR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 39958266-604.01.01-E.7590756
Konu : Tez Çalışması (Kadir ÇELİK)

25/05/2017

VALİLİK MAKAMINA

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Kadir ÇELİK'in "Sosyal Bilgiler Dersi Yeryüzünde Yaşam Ünitesi İklim ve İnsan Yaşantısı Konularının Öğrenme Yaşantılarında Materyal Destekli Öğretiminin Bazı Değişiklikler Açısından Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi" konulu tez çalışmasına esas olmak üzere "Geliştirilen Başarı Testlerini" İl Merkezindeki ortaokullarda öğrenim gören 6. Sınıf öğrencilerine uygulama isteği ile ilgili Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 16.05.2017 tarihli ve E.5543 sayılı yazısı ve ekleri yazımız ekinde sunulmaktadır.

Geliştirilen başarı testlerinin, Bakanlığımız Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 2012/13 sayılı Genelgesi doğrultusunda eğitim öğretimi aksatmayacak şekilde il merkezindeki ortaokullarda öğrenim gören 6. sınıf öğrencilerine uygulanmasını Olurlarınıza arz ederim.

Hüseyin ÇETİNKAYA
İl Millî Eğitim Müdür V.

OLUR
.../05/2017

Hayri SANDIKÇI
Vali a.
Vali Yardımcısı

Burdur Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü
Bahçelievler Mh.Şeker Cad.
15100 BURDUR

Ayrıntılı bilgi: N.BOZDEMİR VHKİ
Telefon : (0248) 233 11 19-142
Faks : (0248) 233 13 43

Ek- 2. İstasyon Tekniği Öğrenci Çalışma Materyalleri

Karasal İklim	Karadeniz İklimi	Alp İklimi	Geçiş İklimi
* Batı rüzgarı BÖZKIRIK	* Bulutlu gün sayısı oldukça fazladır.	* Turan ve sıcak oldukça fazladır.	* Geçiş İklimi Marmara Bölgesinde bulunur.
* En yaygın olan iklimdir	* Çay ve fındık yetişir.	* Muz Zeytin turunçgiller yetişir	* Tüm illimlerin görüldüğü yer
* En çok yağın aldığı yerdir	* Bitki örtüsü Ormanlıdır.	* buğdayda enneten	* Tüm iklim
	* BTKP rüzgarı		

(A)
Gruv

İklimi Etkileyen Faktörler	İklim Nedir?	İklim ve İnsan İlişkisi
* Coğrafya konumu	* Bölgede uzun süre olan hava durumu.	* Giyimi etkiler.
* giyim tarzı	* Bir bölgenin gördüğü hava durumudur	* ekonomik faaliyetler
* okul tarzı	* hava durumu	* okulu ve tıbbiye etkiler

Karasal İklim

* Bitki örtüsü
Bozuktur

En yaygın iklim
tipidir.

* Arpa, buğday,
sarı mercimek - çavdar
yetişir.

*

Karadeniz İKLİM

* Çay ve fındık
yetistirilir

Bulutlu geçer.

* Bitki örtüsü ormandır.

* dağlar denize
paraleldir

Karadeniz İklimi

Maz, pamuk,
tütün, turunçgiller
yetistirilir.

Yazları kurak
geçer.

* Bitki örtüsü
maki'dir.

* Paraleldir

Sıcak İklim

Marmara böl
gesidir.

Her iklim
bulunur.

* En sıcak iklim
türüdür.

*

İklimi etkileyen
faktörler

giyim tarzı

okul, tarım, bdf
adet

* Coğrafya konumu

* Ekonomik faaliyet

İklim nedir

Bir bölgenin uzun
yıllar süren hava
durumunun adıdır.

* Bir bölgenin uzun
yıllar süren hava
durumudur.

İklim ve
insan ilişkisi
İklim nasıl
saatlik görürse
ona göre giyinir
ve beslenir.
* Lu tipi

(B)

Karasal iklim	Karadeniz iklimi	Akdeniz iklimi	Geniş iklimi iklimi etkileyenler
En yaygın iklim tipi * Bitki örtüsü bozuktur. * Mevsimler geçişli geçer. * Arpa, buğday, mısır gibi tahıllar yetişir.	* Karman bitki örtüsüdür. * bulutludur. * Mevsimler yağışlı geçer. * Çay, fındık yetiştirilir. * Karadeniz bölgesinde bulunur.	* Muz ve transgiller bulur. * Bitki örtüsü makidir. * Turizme açıktır. * Akdeniz ve Ege bölgesinde bulunur.	* Marmara bölgesinde bulunur. * Her iklimi * Trafik etkilenir. * Coğrafya konumu. * Hava durumu her an değişebilir. * Her mevsim yaşanır.

İklim nedir?	İklim ve insan ilişkisi
Bir yerin yıllar boyunca süren mevsimdir.	Kıyofet, eğitim, trafik ilişkisi değişir. * Ev biçimi.
Bir yerin yıllar boyunca süren hava durumunun ortalamasıdır.	

C
garukca

005107100

Karasal iklim	Karadeniz iklimi	Akdeniz iklimi	Geçiş iklimi	İklimi etkileyen faktörler
<ul style="list-style-type: none"> * En yaygın iklim tipi * Bitki örtüsü bozuktur dır * Yaşışlı ağaçlar * Arpa, buğday, saksu, selen pınarı yetişir. 	<ul style="list-style-type: none"> * Orman bitki örtüsüdür bulutludur. * Mevsimler yağışlı, seker * Çay, fındık yetiştirilir * Karadeniz bölgesinde bulunur. 	<ul style="list-style-type: none"> * Muz ve turunçgiller bulunur. * Bitki örtüsü makidir. * Turizme açıktır. * Akdeniz ve Ege bölgesinde bulunur. 	<ul style="list-style-type: none"> * Marmara bölgesinde bulunur * Her iklimi geçidi vardır. * Hava durumu her mevsim değişebilir * Her mevsim yaşanır. 	<ul style="list-style-type: none"> * Trafik etkilenir. * Coğrafya konumu

Karasal iklim	Karadeniz iklimi	Akdeniz iklimi	Geçiş iklimi	İklimi etkileyen faktörler
<ul style="list-style-type: none"> * Yaşışlı ağaçlar bozuktur * En yaygın iklim çeşididir. * Bozuktur 	<ul style="list-style-type: none"> * Ormandır * Bulutlu gün sayısı fazladır. * yağ ve sıcaklığı yetiştirir 	<ul style="list-style-type: none"> * UAKP * Muz, turunçgil, pınar, misir vb. seker yetiştirilir. * turizm ve seracilik için 	<ul style="list-style-type: none"> * Karasal iklim Karadeniz iklimi Akdeniz iklimi geçiş iklimi * Geçiş iklimi Marmara bölgesinde 	<ul style="list-style-type: none"> * Etkiler, etkiler * Ulaşımı etkiler. * giyim tarzı okul ortamı

D) GURUBU

İklimi neden	İklimi etkiler
ve insan ilişkisi	İklimi etkiler
* Uzun yıllar süren hava durumu	* Kıyafetler değişir
Okulları	* Ev yaşamını etkiler.
* Uzun yıllar süren hava durumu	* Ekonomi
	* 10.11.

YASAR

EK- 3 Sosyal Bilgiler Başarı Testi

Bu çalışma "Sosyal Bilgiler Dersi Yeryüzünde Yaşam Ünitesi İklim ve İnsan Yaşantısı Konularının Öğrenme Yaşantılarında Materyal Destekli Öğretiminin Bazı Değişkenler Açısından Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi" İsimli Yüksek Lisans Tezi İçin Geliştirilecek Bir Veri Toplama Aracında Kullanılacak Sorulardan Oluşmaktadır

KADİR ÇELİK Yüksek Lisans Öğrencisi

Cinsiyetiniz :
 Annenizin Eğitim Durumu :
 Babanızın Eğitim Durumu :
 Ailenizin Aylık Geliri :

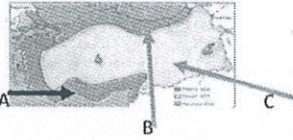
1-Karadeniz bölgesi ülkemizde güneşli gün sayısının en az olduğu bölgemizdir.

Bunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A-Yeryüzü şekillerinin sade olması
 B-Sıcaklığın düşük olması
 C-Bölgenin göç alması
 D-Bulutlu gün sayısının fazla olması

2- İklimlerin insanlar üzerinde çok yönlü etkileri vardır. Aşağıdakilerden hangisi iklimlerin insanlar üzerinde yaptığı etkiye örnek gösterilemez?

- A-Antalya'da muz yetiştirilmesi
 B-Konya'da buğday yetiştirilmesi
 C-Manisa'da kömür çıkarılması
 D-Adana'da mısır yetiştirilmesi

3- Yukarıdaki haritaya göre, A, B ve C iklimleri aşağıdakilerden hangisidir?

	A	B	C
A-	Karasal	Akdeniz	Karadeniz
B-	Karasal	Karadeniz	Akdeniz
C-	Karadeniz	Akdeniz	Karasal
D-	Akdeniz	Karadeniz	Karasal

4- Türkiye'de Karadeniz ikliminin genel itibarıyla dar bir kıyı şeridinde görülmesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A-Enlem B-Matematik konum
 C-Dağların uzanışı D-Boylam

5- Bir bölgede hava olaylarının uzun yıllar gösterdiği ortalama etkiye ne denir?

- A-Hava durumu B-İklim
 C-Bitki örtüsü D-Sıcaklık ortalaması

6-

AYŞE HOCA

Bu şehre yeni tayinim çıktı. Her yer yemyeşil güzel bir şehir. Yılın her mevsimi yağmur yağıyor. Ben hiç bu kadar yağmur yağın bir şehir görmemişim.

Yeni taşındığı şehri anlatan Ayşe hocanın tayini aşağıdaki illerden hangisine çıkmış olabilir?

- A-Mersin B-Aydın C-Rize D-Kars

7- İklim canlı yaşamını da etkilemektedir. Aşağıdakilerden hangisi iklimden etkilenmez?

- A-Giyim
 B-Ekonomi
 C-Eğitim
 D-Gelenek ve görenekler

8-

ÖMER

Bizim buralarda kahvaltıda zeytin eksik olmaz. Bütün yemeklerimizi zeytinyağı ile yaparız.

Ömer'in açıklamasına göre, Ömer hangi bölgede yaşıyor olabilir?

- A-Akdeniz B-Karadeniz C-İç Anadolu D-Doğu Anadolu

9-

Yukarıdaki meyveler hangi iklimde görülür?

- A-Karadeniz B-Akdeniz
 C-Karasal D-Marmara

10- Akdeniz ikliminde yetiştirilen bir bitkinin yazıldığı hedef tahtasını ok ile vuracağım.

AVCI:

Buna göre, avcının ok atıp vurmak istediği hedef tahtası aşağıdakilerden hangisidir?

A- Maki B- Step

D- Bozkır C- Orman

11- Akdeniz iklimi aşağıdaki bölgelerimizden hangisinde görülmez?

A-Karadeniz Bölgesi
B-Akdeniz Bölgesinde
C-Ege Bölgesinde
D-Marmara Bölgesi

12- Aşağıdaki bölgelerimizin hangisinde pamuk yetiştirmek diğer bölgelere göre daha zordur?

A-Ege Bölgesi B-Akdeniz Bölgesi
C-Karadeniz Bölgesi D-Marmara Bölgesi

13- Aşağıdakilerden hangisi, insanların bir yeri yaşam alanı olarak seçmesinde etkili değildir?

A-Ilıman iklim koşulları B-Verimli tarım arazileri
C-Zengin maden yatakları D-Buzullar

14- İklim çeşitliliği tarım ürünleri çeşidini de artırır. Aşağıdaki bölgelerimizin hangisinde tarım ürünleri çeşitliliği diğerlerinden fazladır?

A-Karadeniz Bölgesi B-Akdeniz Bölgesi
C-Ege Bölgesi D-Marmara Bölgesi

15- "Karasal iklim, Karadeniz iklimi ve Akdeniz iklimleri arasında bir geçiş özelliği göstermektedir. Üç iklim türünün de özelliklerini gösterir." Yukarıdaki anlatım ülkemizde görülen hangi iklim tipi ile ilgilidir?

A-Karasal iklim B-Akdeniz iklimi
C-Geçiş iklimi D-Karadeniz iklimi

16- "Kışları soğuk ve kar yağışlıdır. Kış aylarında don olayları sık görülür." Yukarıda özellikleri verilen iklim, bu bölgede yaşayan insanların hangi yönünü etkilemez?

A-Ev biçimlerini B-Kıyafetlerini
C-Sorumluluklarını D-Ulaşımalarını

17- Efenin annesi Efeye karasal iklimin bitki örtüsünü soruyor.

Efe'nin annesinin sorusunun doğru cevabı nedir?

A-Maki B-Bozkır C-Orman D-Buğday

18- Kötü hava şartları yüzünden birçok köy yolu kapandı. İnsanlar yollarda mahsur kaldı.

HABER SİKERİ

Haber spikerinin söz ettiği yer aşağıdakilerden hangisi değildir?

A-Erzurum B-Antalya C-Van D-Ardahan

19-

	X	Y	Z
Maki		+++	
Orman		+++	
Bozkır	+++		

Yukarıda verilen bitki örtülerine göre X, Y ve Z hangi iklimlerdir

	X	Y	Z
A- Karadeniz	Karasal	Akdeniz	
B- Akdeniz	Karasal	Karadeniz	
C- Akdeniz	Karadeniz	Karasal	
D- Karasal	Akdeniz	Karadeniz	

20- Ülkemizde genel olarak Akdeniz iklimi, Karadeniz iklimi ve Karasal iklim görülür. Aşağıda verilen bölgelerimizden hangisinde bu üç iklim tipine de rastlanır?

A-Doğu Anadolu Bölgesi
B-Karadeniz Bölgesi
C-Ege Bölgesi
D-Marmara Bölgesi

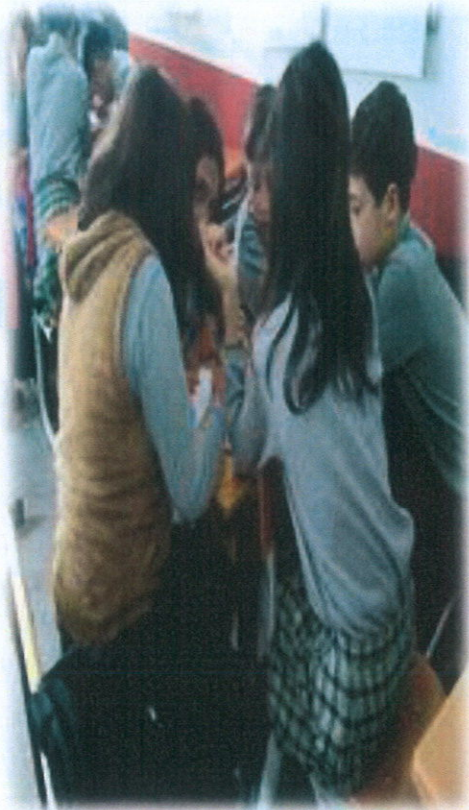

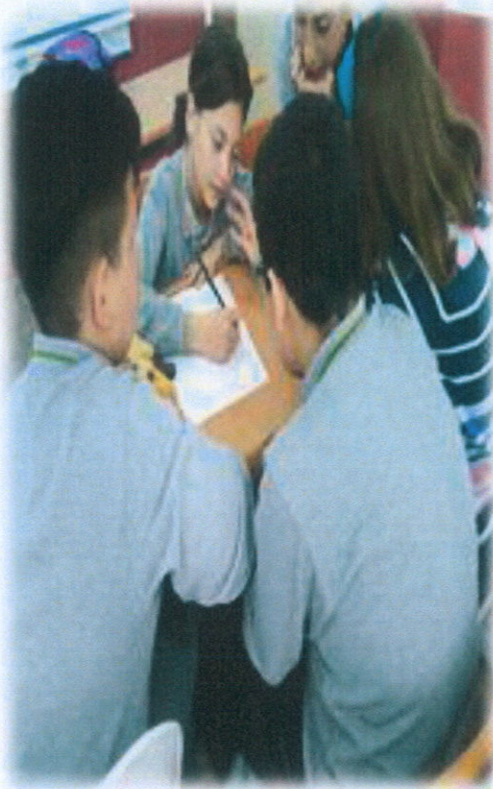
EK- 4. Deney Grubu Uygulama Görüntüleri

EK- 5. Kontrol Grubu Uygulama Görüntüleri

